ISSN 0802-0701

Ytringsfrihetspris til Søkelysets grunnlegger

Juklerødjournalen på nett

WSO får helseministeren i tale

- et kritisk blikk på psykiatrien

SØKELYSET

nr. 22 • juni 2003 • 16. årg. kr. 30,-

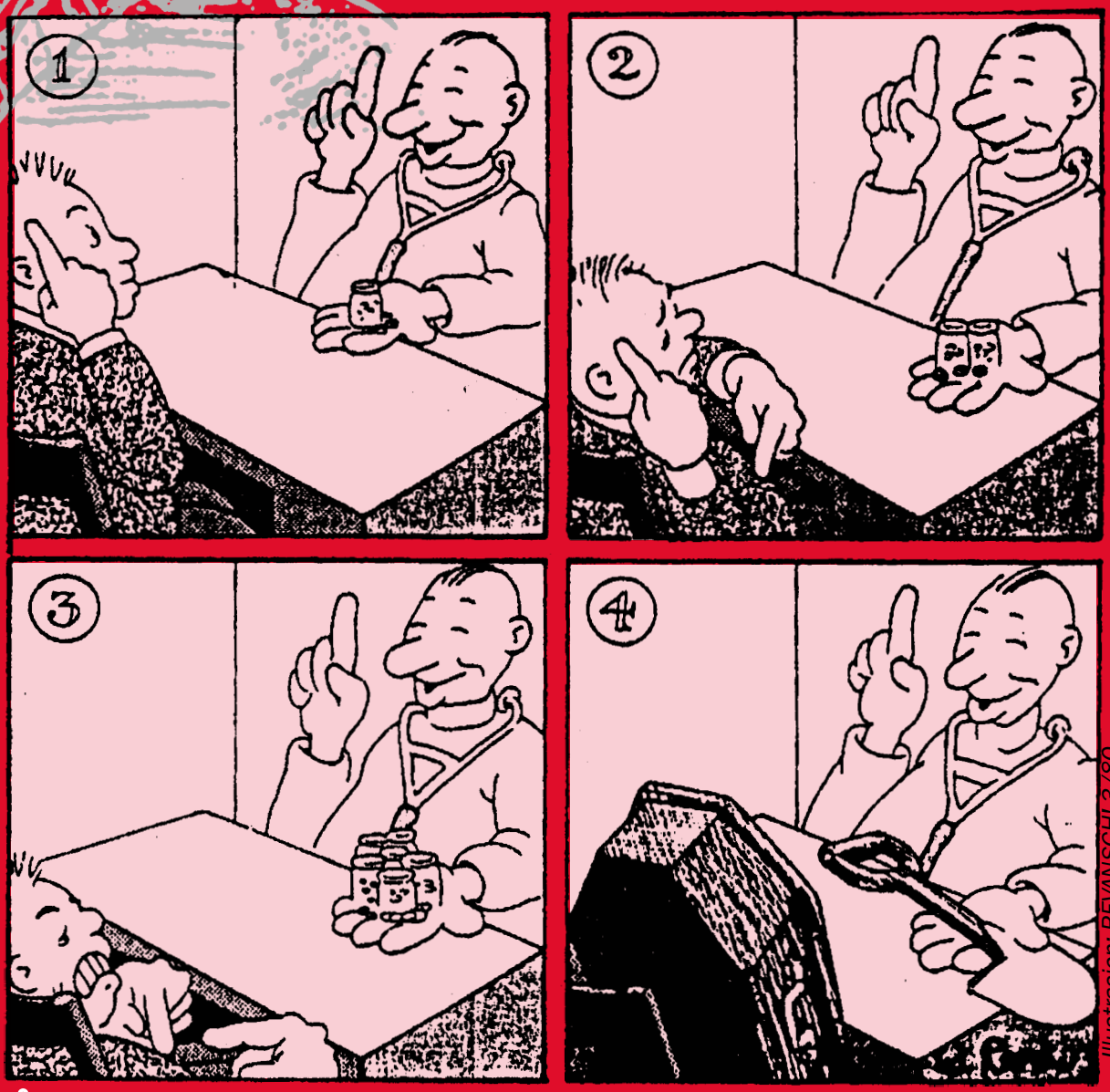

Illustrasjon: REVANSCH! 3/80

Årets Amaliedager: 18. - 22. august SE SIDE 5

TIDSSKRIFTET
SØKELYSET
ETABL. 1988

UTGIVER
LANDSFORENINGEN
WE SHALL OVERCOME

ADRESSE
SØKELYSET, POSTBOKS 8817
YOUNGSTORGET, 0028 OSLO

BESØKSADRESSE
MØLLERGATA 42 B
0179 OSLO

ANSVARLIG REDAKTØR
KJELL MJØNES

REDAKTØRER
JO LUNDSBAKKEN OG TORMOD BAKKE

WSO-POSTEN
TORMOD BAKKE

LAYOUT
ARE SAASTAD

ABONNEMENT
KR. 100,- FOR 4 NUMMER
INSTITUSJONER KR. 100,- FOR 2 NR

LØSSALG
KR. 30,-

UTGITT MED STØTTE FRA
OSLO KOMMUNE.

SØKELYSET TAKKER GAMLE OG NYE MEDARBEIDERE. ETTERTRYKK TILLATT OG ØNSKELIG VED KILDEOPPLYSNING.

TILLATELSE MÅ INNHENTES VED BRUK AV ARTIKLER SKREVET AV ANDRE ENN SØKELYSETS MEDARBEIDERE.

TRYKKET HOS TØYEN TRYKK AS

- et kritisk blikk på psykiatrien

Leder:

Søkelyset er et kollektiv

Fra starten av hadde Søkelyset en kollektiv redaksjon, der hvert medlem av redaksjonen hadde vetorett når det gjaldt hva som skulle trykkes. Det hindret ikke at Søkelyset raskt etablerte seg som et friskt vindpust innen norsk psykiatri. I 15 år har Søkelyset bidratt til å samle opposisjonen mot tradisjonell og autoritær psykiatri i Norge. Fra og med nr 15 utgis Søkelyset av Landsforeningen We Shall Overcome, og WSOs styre er styre for Søkelyset. Likevel har Søkelyset vist sin uavhengighet, og opptrått med et valg av stoff som har gjort det til mye mer enn et medlemsblad.

I flere år har Søkelyset hatt en redaktør heller enn en kollektiv redaksjon. Samarbeidet har fungert godt, og både Øystein Hansen og Jo Lundsbakken har vist evne til å lytte til fellesskapets meninger om Søkelyset. Fra og med denne utgaven er kollektivet tilbake, med WSOs leder som ansvarlig redaktør, etter vedtak på siste landsstyremøte. Med i dette kollektivet regnes også dere lesere, som oppfordres til å bruke Søkelyset mer aktivt i form av leserinnlegg og forslag til artikler.

Tormod Bakke

Catch 22

Det er sikkert mange av dere som kjenner Joseph Keller's Catch 22. Det var en av de fremste kultromanene den gangen jeg var ung, og handlet om situasjonen for en gruppe amerikanske jagerflygere på ei øy i Italia mot slutten av andre verdenskrig. Krigen var avgjort, men drøyde med å ta slutt. Alle ønsket seg hjem, men det var bare én mulig årsak for å bli sendt hjem, og det var dersom man var gal. Catch 22 sa at dersom man ønsket seg hjem var man ikke gal, for det var helt normalt. Jeg skal ikke ødelegge spenningen for dere som ønsker å lese boka, med å fortelle hvordan det gikk til slutt for hovedpersonen.

Arnold Juklerød møtte også sitt Catch 22. Etter innleggelsen på Gaustad sykehus i 1971 fikk han en diagnose, som gjorde det umulig for ham både å fortsette sitt arbeid som skytebas, og å holde kontakt med datteren sin. Etter neste tvangsinnleggelse i 1974 satte han som krav at diagnosen ble slettet før han var villig til å forlate sykehuset. "Er jeg farlig sinnssyk, så er det her jeg hører hjemme", sa Arnold. Grunnlaget for diagnosen var skolesaken fra Drangedal. Høsten

1995, noen måneder før han døde i brakka utenfor velferdsbygget på Gaustad, fikk han innrømmelsen fra undervisningsdepartementet. Det var han som hadde rett, ikke myndighetene. Selv om grunnlaget for diagnosen dermed er borte, har aldri psykiaterne villet slette diagnosen hans.

Dette er Søkelyset 22. Jeg startet det med håp å kunne gi ut 8 utgaver, så det har gått langt utover forventningene. Mange ganger har jeg ønsket å avslutte det, både for min egen del og for Søkelyset. Men bordet fanger, og jeg innser at jeg har fått mitt Catch 22. Jeg har satset store deler av mitt voksne liv på Søkelyset og WSO, og derfor vil jeg fortsette å kjempe for at Søkelyset beholder sin egenart, og begrenser seg til temaet psykiatri og alternativer til psykiatri. ***TB***

Anti-psykiatri som konkurranse

Det oppstår gjerne i kampen for alle gode saker at noen blir overivrige, og begynner å konkurrere om hvem som har de mest ekstreme meningene. Innen anti-psykiatrien gjelder det først og fremst de som hevder at de ikke fins galskap eller mental sykdom. Men også påstander om at små doser nevroleptika kan gi alvorlige plager tiår etter at man har sluttet å ta dem, eller at alle mentale ledelser skyldes foreldrene (også autisme), eller offentliggjøringen på internett av alle detaljer fra Arnold Juklerøds journal og private brev, er utslag av slik konkurranse i ekstreme meninger som bare skader arbeidet for psykiatriske pasienters rettigheter, arbeidet for å slutt på det umenneskelige systemet som iallfall deler av psykiateren er.

Søkelyset og WSO møter her en utfordring som vi ikke lenger kan vike unna. Vi må våge å ta avstand fra idioti. Samtidig må vi huske på at vi alle kan ta feil, og ta stilling til argumenter og sak heller enn person. ***TB***

INNHOLD SØKELYSET NR. 22

Lobotomidebatten og Joar Tranøy *s 4*
Amaliedagene 2003 *s 5*
Fortjent heder til Tormod Bakke *s 6*

Leserbrev:
Hvem trenger beskyttelse? *s 7*
Jesus er skjønn *s 7*
Jeg sto fram og vitnet *s 8*
Er alt helsvart i norsk psykiatri? *s 9*
Eit vitnesbyrd! *s 9*
Alternativ til psykiatri *s 10*

Den avskiltete psykologen Rune Amundsen *s 11*
Brev fra en psykiatrisk pasient *s 13*
Ytringsfrihet i psykiatrien *s 14*

WSO-posten 1/2003:
Til minne om Ulf Alstad *s 16*
WSO-støtte til krav om gransking *s 16*
Lederen har ordet *s 17*
Brubo - brukerstyrt botilbud *s 18*
Neddyssing av seksuelle overgrep *s 19*
WSO får helseministeren i tale *s 20*
Søksmål fra Zyprexa-brukere *s 22*
Mette-saken *s 23*
Psykiatrien på Vestlandet *s 23*
Til minne om Henry Severin Kongsvik *s 24*
Amalidagene 2002 *s 24*
WSO Oslo og Akershus i godt gjenge *s 24*

Elin Svedrup-Thygeson:
Lyspunkter *s 25*

Juklerøds journaler er politikk *s 26*
Pressemelding om Juklerød-journalene *s 26*

Viktige adresser og telefonnummer *s 27*
Bok: Gi meg en dag til *s 28*

AMALIE NORSK FORLAG TILBYR

Tidligere nummer av Søkelyset à kr. 30,- :

Nr. 1, februar 1988: *Elektrosjokk/Juklerød/31B* (utsolgt)
Nr. 2/3, juli 1988: *Lov om psykisk helsevern* (utsolgt)
Nr. 4, jan 1989: *Psykiatriske medisiner* (utsolgt)
Nr. 5, mai 1989: *Hvordan komme ut av det – om medisiner*
Nr. 6, oktober 1989: *Kunstnere og galskap* (utsolgt)
Nr. 7, februar 1990: *Institusjonsliv* (utsolgt)
Nr. 8, juni 1990: *Psykiatriens historie* (utsolgt)
Nr. 9, november 1990: *Pasientrettigheter*
Nr. 10, oktober 1991: *Rettspsykiatri* (utsolgt)
Nr. 11, august 1992: *Alternativer til psykiatri/Walla Vårdhem*
Nr. 12, juni 1993: *Diagnoser*
Nr. 13, mai 1995: *Diagnoser og menneskerettigheter*
Nr. 14, mai 1997: *Alternativer, avvenning fra medisiner*
Nr. 15, april 1999: *Lov om psykisk helsevern/sykehjem*
Nr. 16, desember 1999: *Rosenhan-rapporten*
Nr. 17, mai 2000: *Herøy, medisinering, Europeisk Nettverk*
Nr. 18, desember 2000: *Juklerød, Amaliedagene, Litauen, rasehygiene, Kastanjebakken*
Nr. 19, august 2001: *Ellen Finnøy/Dødelig Terapi, Weglaufhaus, Juklerød/Torvholm*
Nr. 20, desember 2001: *Arnhild Lauveng, Ellen Finnøy, Russelltribunalet, primalterapi*
Nr. 21, juli 2002: *Fellesutgave med WSO-posten*

Pakke med 4 tidligere Søkelyset kr. 80,-
Pakke med 3 tidligere Søkelyset + diktsamlingen kr. 110,-
Pakke med 8 tidligere Søkelyset + diktsamlingen kr. 176,-

Diktsamlingen *Der hjertet hvisker* av Cecilia Høst kr. 60,-
4 eks. av diktsamlingen i kommisjon for videresalg kr. 156,-
Hjernesnekkerne II+III av Åge Seljelid kr. 60,-. En av bøkene kr 40,-
Bur til en skadet fugl av Liv Lykkenborg kr 98,-
Deprived of Our Humanity av Lars Mårtenson kr. 100,-
Innenfor og utenfor av Mads Berge kr. 300,-
Gjør som jeg sier, ellers! av Edel Sæther kr. 50,-
Oppstandelsen av Edel Sæther kr. 50,-

Alle priser inklusive porto og ekspedisjon.

Lobotomidebatten og Joar Tranøy

Av Reidun Ueland

Da jeg ble spurt om å delta på pressekonferansen om Joar Tranøys bok, vegret jeg meg. Det har gått ca. 1 uke siden da og det har vært en slitsom uke. For å forstå den virkelighet som Tranøy beskriver, er det nødvendig å jobbe litt med seg sjøl - i alle fall for meg.

Man må bak det panseret av ord og forsvar som danner seg som beskyttelse mot ytre og indre verden og det er en sårbar prosess. For min del har denne ukens vandring i mitt personlige møte med psykiatrien gjennom årene vært opprivende - dog på langt nær så opprivende som mine første møter var - før alle ordene og merkelappene dannet skallet rundt den sårbarhet og medlevelse som man har som ung.

MERKELAPPKULTUREN

Mine første møter med psykiatrien var som ung psykologistudent da jeg arbeidet som pleier tre lange sommerferier på to forskjellige psykiatriske sykehus. Det var tidlig i 60-åra. Jeg møtte en verden som var langt hinsides det jeg i min villeste fantasi kunne ha forestilt meg. Å kalle det oppbevaring ville være snilt. Det var en verden av ytterste fortvilelse, dypeste ensomhet og desperasjon - og det var en verden fullstendig uten håp. Riktignok varierte avdelingene, den for såkalte kronikere var den aller verste. Men hovedelementene ved alle tre avdelinger var de samme: total mangel på behandlingstilbud, bortsett fra tung medisinering med påfølgende sløving og apati samt alle de øvrige bivirkningene, og elektrosjokkbehandling, som oftest mot folks vilje og angstfylte protest. For øvrig var umyndiggjøring («vi vet alltid bedre enn deg») og straffetiltak sentrale elementer. Under det hele lå den ideologien som etter min mening til syvende og sist kjennetegner psykiatrien gjennom alle tider, uansett konjunkturer: en merkelappkultur (som så fremmedgjørende kalles diagnostisering) som er blottet for forsøk på å se sammenheng mellom, folks ytre og indre livsvilkår og det som psykiatrien kaller symptomer. Det meste av det folk gjorde ble vurdert som sykelig, det gjaldt sorg og sinne, forsøk på selvstendighet og oppgitthet, alt ble det symptomer på sykdom. Det var en kultur som ville ha tatt knekken på et hvilket som helst normalt fungerende menneske som ville blitt plassert der.

Jeg møtte en verden som var langt hinsides det jeg i min villeste fantasi kunne ha forestilt meg

MITT MØTE MED S

Ved en av disse avdelingene møtte jeg S. Det var et møte som har satt dype spor. Hun lå i isolat, i et hvitkalka, nakent rom og lå reimet i en svart jernseng på fjerde året. Hun fikk lov å komme opp en time daglig. Da satt hun reimet til en stol inne eller en benk ute, i en luftegård med høye gjerder med piggtråd der folk kom på søndagsutflukter for å se på disseraremenneskene bak gjerdet. S var lobotomert og ble dopa med sterke nevroleptika og ble betraktet som den sykeste og, ikke minst, farligste, på avdelingen. For meg ble hun symbolet på livskraft og livsvilje. For meg var hun, med all sin kraftfylte protest, også den friskeste, midt oppe i all den mørke fortvilelsen og resignasjonen. Hun sloss for livet mot et system som sykeliggjorde alle hennes reaksjoner, også de normale og høyst forståelige reaksjonene som ble framkalt av det umenneskelige miljøet hun levde i. Jeg glemmer aldri ropet hennes - «Eg er eit menneske, eg óg», en gang da hun med makt ble tvunget tilbake til isolatet etter en time i det som ble kalt stua.

Hun sa ellers ikke så mye. S hallusinerte - hun så Kristus og engler. Hun ble sinna når vi forstyrra henne i slike stunder. Det skjønte jeg godt. Alle mennesker vil drømme, når livsvilkårene blir for harde. Blir de harde nok, blir våre drømmer til ytre virkelighet. Selv hos høyst normale mennesker skjer dette under gitte omstendigheter, for eksempel oppstår hallusinasjoner raskt under eksperimenter der mennesker blir utsatt for ekstrem deprivasjon av ytre simulering.

INGEN HJELP TIL Å FORSTÅ

Jeg levde med S i to intense måneder og prøvde å skjønne

hva som hadde hendt. I dag, mange år etter, er mitt syn uendret. Hun ble lobotomert, dopa og forsøkt disiplinert fordi hun brast i den intense kollisjonen det ble mellom sterke lidenskaper og et puritansk indre og ytre miljø. Hadde noen hjulpet henne med å sette navn på og forstå den indre og ytre virkelighet, hadde hun hatt en sjanse til å komme helskinnet gjennom sin lidelse.

Mine tre sommerferier i nærkontakt med tungpsykiatrien har i alle år fulgt meg som dårlig samvittighet og som korrigering når jeg sjøl er på ville veier i min behandling av medmennesker. Hvorfor jeg ikke sa fra? Jeg prøvde og det var nok til at jeg ble nektet arbeid da jeg tredje året søkte om å få komme tilbake til det sykehuset jeg hadde arbeidet ved to år før. Det var dessuten liten støtte å hente - tausheten omkring de kummerlige forholdene ved psykiatriske sykehus var omtrent total. De eneste protestene jeg husker, fra denne tiden og senere, var en artikkel tidsskriftet «Hverdag» hadde. Senere ble det en del oppstyr omkring Reitgjerdet. Det er godt mulig en del faglig kritikk har gått meg hus forbi, jeg vil jo tro at en del fagfolk har skrevet noe. Når den slags allikevel ikke har gjort inntrykk på meg, tror jeg nok det er fordi jeg må ha opplevd at den slags systemkritikk ikke har vært egnet til noe annet enn lappverk og tilsløring av det mer grunnleggende problemet - et system og en behandlings-ideologi som, uansett hva slags materielle vilkår det hersker, er tuftet på et komplett irrasjonelt grunnlag: at menneskelige tanker og følelser, og menneskelig lidelse, primært er et produkt av indre biologiske prosesser. Det er en ideologi som fremmedgjør oss som fagfolk i forhold til menneskelig lidelse, en ideologi som får oss til å bruk merkelapper og forske på merkelapper istedenfor å se og å medleve. Og, farligst av alt, det er en ideologi som fratar vanlige folk evne til å se sammenheng i sitt liv, til sjøl å kunne gjøre noe og til samlet og individuelt å gjøre opprør mot livsvilkår som forarmer.

Det er en ideologi som fremmedgjør oss som fagfolk i forhold til menneskelig lidelse

TRANØY MØTES MED SAMME METODER

Jeg tror det er på denne bakgrunn at den sterke reaksjonen på Tranøys forskning og rapporter må forstås. Hadde det vært noe som helst faglig hold i og hadde de vært etisk forsvarlige, de eksperimenter med menneskeliv som han avdekker i sine rapporter, så hadde man kunnet argu-mentere rasjonelt mot ham. Det er jo slett ikke det man har gjort. man har tvert imot behandlet ham med de samme autoritære og irrasjonelle metoder som man har behandlet pasienter. Når man så ikke har klart å skremme ham til taushet, og til det har man brukt midler som ville skremt vannet av de fleste, så har man, på formelt grunnlag, prøvd å stoppe hans adgang til det materiale han trenger for å fullføre forskningen omkring lobotomi. Så redd er man altså for det som kan avdekkes.

Red. anm.: Denne talen av psykolog Reidun Ueland om psykolog Joar Tranøys bok *I sinnssykehusets vold: Innlagtes motstand mot legemlig behandling ved Gaustad sykehus*, PAX 1993, står trykt i et hefte med skrifter av Reidun Ueland og psykologstudent Arnhild Lauveng: *På Tvers. Innlegg, artikler, noveller, dikt*, egenpublisert Akershus april 2002. Dette heftet kan kjøpes for 100 kr + porto 22 kr fra forfatterne. WSO kan gi beskjed videre til forfatterne. Heftet inneholder alt fra dikt av Reidun til ei anonymisert utgave av en rapport Reidun, etter å ha vært faglig leder i ett år på ei institusjonsavdeling, skrev om nedprioritering av beboerne og dårlig ressursbruk. *(Nå talte han deg også! - om direkte effekter av psykiatrisk diagnostisering*).

Amalie-dagene i Oslo 18.-22.august

WSO inviterer hermed til Amalie-dagene 18.-22.august 2003. Arrangør er We Shall Overcome i samarbeid med Galebevegelsen i Oslo og Mental Helse Norge (fredag).

Slik ser det forløpige programmet for Amaliedagene ut:

Mandag 18.8: Kl 17.00 på Grønlandsleiret 31B. Ikke fastlagt program.

Tirsdag 19.8: Åpent møte om brukerstyring.

Onsdag 20.8: Ikke fastlagt program.

Torsdag 21.8: Kl 12.00 på Filmens Hus, Dronningens gate 16: Filmdag der *Gyda Uldahl* viser filmen om Christian Bonde og den danske Juklerød-filmen

Fredag 22.8: Ca. kl 17.00 på Rådhusplassen: Festaften i samarbeid med Mental Helse Norge. Amalie Skram-foredrag.
Dansebandet *Fryd og Gammen* med solist *Kai Robert Johansen* underholder.

Mer program kommer seinere.

Ytringsfrihetsprisen 2002:

Fortjent heder til Tormod Bakke

Da Ytringsfrihetsprisen skulle deles ut for første gang i 2002 gikk den til den mangeårige psykiatriaktivisten Tormod Bakke. Tormod er blant mye annet grunnlegger av tidsskriftet Søkelyset.

Så heter det da også i juryens begrunnelse: «Prisvinneren framstår som en utrettelig forkjemper for å bedre forholdene til mennesker med psykiske lidelser og bidrar på en forbilledlig måte til å fremme den frie ytring innen psykisk helsevern.»

Søkelysets redaksjon er svært stolte av Tormod, og vi slutter oss helhjertet til gratulantene. Her bringer vi hele juryens begrunnelse for pristildelingen.

Prisvinner Tormod Bakke sang egne viser under utdelingen av Ytringsfrihetsprisen 2002. Foto: Kjell Mjønes

HISTORIE FULL AV KRENKELSER

«Historien viser mange eksempler på krenkende og uverdig behandling av mennesker innen psykisk helsevern der også retten til den frie ytring og grunnleggende menneskerettigheter blir satt til side. "Prisen til fremme av ytringsfriheten innen psykisk helsevern" har til hensikt å rette oppmerksomhet mot og sikre vilkårene for den frie ytring på et bredt grunnlag innen psykisk helsevern. Prisen ble innstiftet i 2001, og deles ut for første gang i 2002.

Konflikten med styresmaktene ble samtidig en stor påkjenning for årets prisvinner

IKKEVOLD-SAKEN

Årets pris går til en person som for alvor kom i offentlighetens søkelys i forbindelse med det som ble kalt Ikkevold-saken på begynnelsen av 80-tallet. Den 13. oktober 1983 gjennomførte overvåkningspolitiet og Oslopolitiet en razzia i lokalene til "Ikkevold" og i redaksjonsmedlemmenes hjem. Syv personer ble anmeldt og tiltalt for overtredelse av de såkalte spionparagrafene. Saken utløste en langvarig debatt om vilkårene for ytringsfrihet i samfunnet. Konflikten med styresmaktene ble samtidig en stor påkjenning for årets prisvinner. Han ble tvangsinnlagt på psykiatrisk avdeling ved Ullevål sykehus 27. oktober 1983.

INNLAGT - OG OPPRØRT

Prisvinneren ble de påfølgende årene innlagt på psykiatrisk avdeling flere ganger. Han ble opprørt over forholdene og behandlingen både han selv og andre ble utsatt for, og har siden slutten av 80-tallet vært en sentral person for å få fram alternative tilnærminger til mennesker med psykiske problemer. I 1988 grunnla han tidsskriftet "Søkelyset – et kritisk blikk på psykiatrien", et ikke-kommersielt, uavhengig tidsskrift som konsekvent løfter fram og forsterker pasientenes stemme. Tidsskriftet framstår som et svært viktig talerør for å sikre ytringsfriheten til både pasienter og fagpersoner med kritiske synspunkter og perspektiver som i andre sammenhenger fort blir marginalisert og ugyldiggjort. Prisvinneren er også grunnleggeren av Amalie Norsk Forlag, et forlag som ene og alene arbeider for å publisere bøker skrevet av pasienter innen psykisk helsevern.

ORGANISASJONSMANNEN

Prisvinneren har vært leder av organisasjonen "We Shall Overcome" – Norges eldste pasientorganisasjon innen psykisk helsevern - og har også i denne posisjonen bidratt

til å rette oppmerksomhet mot krenkende forhold ved psykiatrisk behandling. Han deltok i Folkeaksjonen mot TV-aksjonen i 1992, og bidro til å skape debatt omkring grunnvilkårene for pasienter innen psykisk helsevern. Folkeaksjonen var kritiske til å samle inn penger til psykiatrien på psykiatriens egne vilkår.

Prisvinneren framstår som en utrettelig forkjemper for å bedre forholdene til mennesker med psykiske lidelser og bidrar på en forbilledlig måte til å fremme den frie ytring innen psykisk helsevern.

Årets pris tildeles Tormod Bakke.»

Ytringsfrihetsprisen består av prispenger på 10.000 kroner og et litografi. Red. anm.

Hvem trenger beskyttelse?

Vær Varsom-plakaten (VV) inneholder etiske normer for presse, radio og fjernsyn. Punkt 4.1. lyder: *Legg vekt på saklighet og omtanke i innhold og presentasjon.* Noen nærmere presisering er ikke gitt, men man kan forestille seg at saklighet f.eks. gjelder etterrettelighet. Omtanke leder oppmerksomheten mot en størrelse som beskyttelse. 18.12.01 avsa Pressens Faglige Utvalg (PFU) «dom» i sak nr 194/01 hvor Helsefaghøyskolen i Østfold (HiØ) hadde innklaget Fredrikstad-avisen Demokraten på bakgrunn av publisering av et innlegg 12.11.01: *Mobberne på Kråkerøy*, signert en tidligere ansatt ved høyskolen, psykologen Joar Tranøy.

I innlegget påpekte Tranøy, bl.a med referanse til en rapport fra bedriftshelsetjenesten omtalt i Demokraten 26.10.01, hvordan HiØ i Tranøys ansettelsestid hadde mobbet flere ansatte gjennom ubegrunnet forskjellsbehandling av «faglige avvikere som de ikke liker». PFU ga klager medhold, og signaliserer dermed at visse typer av kritikk mot navngitte personer og institusjoner er uønsket. HiØ utdanner profesjonelle omsorgspersoner. PFU har sikkert nok arbeide med å behandle klager fra personer og institusjoner som påstår seg krenket. 22.05.00 benyttet generalsekretær Kokkvold i Presseforbundet sin initiativrett til å klage inn TV2s aktualitetsmagasin Sentrum for dekningen av «Gisseldramaet i Hjelmeland» den 15.05.00 (PFU-sak nr 086/00). Pressens dekning av Gisseldramaet var eget tema for debatter i offentligheten, men ingen av de inviterte synsere kom noensinne inn på følgende forhold: Det var vitterlig gisselmannens mulighet for å lufte ut på direkten som løste dramaet, forsåvidt som han overga seg umiddelbart etter å ha kringkastet sine frustrasjoner om det system han mente motarbeidet ham. Mediesynsernes kunnskaper om denne og andre barnefedres opplevelse av tilkortkommenhet i barnefordelingssystemet er omtrent like slett som deres begrepsbevissthet om Moral og Etikk, for ikke å nevne størrelser som Dømmekraft og Troverdighet. Generalsekretær Kokkvold fikk 24.08.00 medhold i klagen.

Medienes beskyttende vinkling av maktmennesker og institusjoners trussel- og fiendebilder, bidrar neppe til å gjøre Norge tryggere

Kan hende blir det viktigere å beskytte medienes kunnskapsløshet enn å verne om privatlivets fred, saklighet og omtanke, samt hindre *(M)isbruk* (av) *andres følelser, uvitenhet eller sviktende dømmekraft*, (VV punkt 3.9). Om morgenen den 15.05.00 fikk barnefaren i Hjelmeland i samtale med sin advokat i sivilsaken om barnefordeling, vite at Høyesteretts kjæremålsutvalg i kjennelse hadde avgjort at han ikke fikk samvær med sine barn mens saken pågikk. Dette forhold evnet ikke mediene fange opp, og oppdaget følgelig heller ikke det kildekritiske potensiale i å lese det juristeriet Kjæremålsutvalget fant å datere 16.05.00 (Norsk Rettstidende 2000 side 874). I kjennelsen er det glattet over hvilken hjemmel dommeren i førsteinstans påberopte seg for å nekte faren mulighet for å ta til motmæle mot morens påstand om at han ikke skulle ha samvær. Farens frustrasjon blir forståelig, og man kan forestille seg hva som fikk begeret til å flyte over. Å åpne opp for undersøkelse av rettsapparatets håndtering av følsomme saker vil nødvendigvis måtte innebære seriøs kildekritikk, metoder ikke alltid like påaktet. Meg bekjent har generalsekretær Kokkvold aldri utløst sin initiativrett for å klage på slett og grunn mikrofonstativjournalistikk i straffesaker med bakgrunn i sivile tvister om barnefordeling.

27.12.01 melder VG: «Skremte dommer julaften». Dommeren er ifølge VG en anerkjent jurist, høyesterettsdommer Magnus Matningsdal. En barnefar som ikke har sett sine barn på endel år avla Matningsdal visitt på julaften. I VG-oppslaget får dommeren føre ordet: *Han sa at*

han oppsøkte meg på julaften, da jeg var samlet med min familie, fordi jeg hadde hindret ham i å oppleve det samme. VG nevner ikke at Matningsdal i egenskap av dommer i den opprinnelige sak fra 1993, glattet over morens falske incest-beskyldninger som konkliftfaktor, slik Matningsdal som en av tre høyesterettsdommere (de to andre var Hans Flock og Vera Holmøy) i en akt i Hjelmelandsakens forhistorie (Rt 2000 s874) glatt underslo den jur-idiske svikt i tidligere rettsinstansers saksbehandling. Julevisitten er under etterforskning, og barnefaren blir ventelig *siktet etter en ny paragraf i straffeloven som skal beskytte aktørene i retten mot trusler* (strl § 132a)*, ifølge en politiadvokat VG stilte opp mikrofonstativet for.

Tranøy fikk strengt tatt aldri noen begrunnelse

Medienes beskyttende vinkling av maktmennesker og institusjoners trussel- og fiendebilder, bidrar neppe til å gjøre Norge tryggere, verken for dommere eller det rettssøkende publikum. Et selvstendig tenkende og moralsk oppegående vesen som Joar Tranøy var uønsket ved Helsefaghøskolen i Østfold, og ble derfor mobbet vekk. I 1992 fikk Tranøy sparken ved det Juridiske Fakultet ved Universitetet i Oslo, angivelig for å ha syndet mot både etiske og metodiske normer og regler, dog uten at disse ble kvalifisert av de anerkjente jurister ved det Juridiske Fakultet. Tranøy fikk strengt tatt aldri noen begrunnelse. I universitetssammenheng er dette en skandale av dimensjoner, da begrunnelseskrav og den frie forskning er selve innbegrepene av universitetenes praksis og idégrunnlag. Tranøys forskning måtte stoppes fordi han kom i skade for å stille spørsmål ved etikk og metoder hos anerkjente psykiateres befatning med lobotomi. Når maktmennesker innen psykiatri, media og juristeri opplever seg truet, stiller de opp for hverandre og dekker over systemfeilene. Sikrere «etikk og metode» for å undergrave (les: motarbeide) tillit til Akademia, Presse, Velferdsstat og Rettsstat finnes knapt.

Ole Texmo

** Straffelovens paragraf 132a handler om "motarbeiding av rettsvesenet" (red. anm.)*

Red. anm.: *Dommen i Pressens Faglige Utvalg som Ole Texmo viser til (PFU-sak 194/91, dvs.nr. 194 2001) fins på internett på PFU-sida 158.36.60.206/pfu: 158.36.60.206/pfu/2001/01-194.htm.*

Jeg sto fram og vitnet

Jeg sto fram og vitnet om Herren og sang denne sangen, "Jesus er skjønn", som jeg selv har fått av Gud. Distriktslegen som jeg ikke ville slippe inn i husværet mitt fordi jeg var en kvinne alene der, kom siden tilbake sammen med flere menn, og tvangsinnla meg med den begrunnelse at en kvinne med en slik tro som jeg har må være schizofran (Jesus vil åpenbare seg for dem som elsker ham, legens diagnose var derfor hallusinert) og (ordet han da gav til meg var: "for deg jeg gikk Golgatas vei). Legens diagnose var derfor: hører stemmer, altså schizofren, og må derfor sterkt medisineres og isoleres og tas fra Bibelen som får henne til å tenke på slik galskap, som gjør henne så schizofren at hun tror på slikt.

Jeg søkte til den norske kongen om å bli benådet etter landets lover, blant annet om religionsfrihet, mot injurier og mot ulovlig frihetsberøvelse, og fikk full benådning og medholdet fra folket på grunnlag av at jeg var uskyldig, og kongen ville ikke ha galskap av disse som hadde tvangsinnlagt meg, jeg fikk hele medholdet sammen med min mann.

Vennlig hilsen
Synnøve Solbakken
huldra i huset,
(kjært barn har mange navn)
kristennavn: Anne Margrete Urheim Bakke

Jesus er skjønn

Jeg leste i Bibelens Ord
Og jeg leste: Jesus er stor.
Han vil åpenbare seg for dem
som elsker ham.
Og jeg begynte å be,
for jeg tenkte: Ham må jeg se.

Refr.:
Å, hvor Jesus er skjønn.
Han kom som et svar på min bønn.
Nei, han kan ei lignes med no'n drøm.

Og ordet han da gav til meg var:
for deg jeg gikk Golgatas vei.
Der jeg sonte din synd,
jeg bar straffen for deg.
Alt er fullbrakt, ja fullbrakt for deg.

Refr.

Anne Margrete Urheim Bakke

Er alt helsvart i norsk psykiatri?

I følge det meste av stoffet i Søkelyset er absolutt alt som skjer i psykiatriens navn forferdelig. Når jeg leser får jeg inntrykk av at ALT er tvang, tvang og tvang. Tvang til å måtte være innlagt ved et sykehus, tvang gjennom isolering og reimer, tvang til bruk av medisiner.

De fleste som er innlagt ved våre psykiatriske sykehus er der helt frivillig

Det er ikke bare slik. De fleste som er innlagt ved våre psykiatriske sykehus er der helt frivillig. Mange flere hadde vært der helt frivillig hvis det hadde vært flere plasser tilgjengelig. Svært mange som vil inn til behandling, frivillig, slipper nemlig aldri inn på grunn av plassmangel. For noen av disse er nøden så stor at de for å slippe inn «ljuger» på seg symptomer som tilsier akutt tvangsinnleggelse. Da kan ikke sykehuset nekte å ta i mot. Dette øker nok det statistiske antallet for bruk av tvang en del.

Selv har jeg møtt mye galskap fra behandleres side, men også mye som er bra. Jeg har fått mange crazy diagnoser, og noen vettuge. Jeg har blitt hjulpet ut av psykoser og depresjoner stort sett med, men også uten medisiner. Noen ganger har de klart å hjelpe meg, andre ganger ikke.

Jeg er en såkalt svingdørspasient, der symptomer som gjør meg leveudyktig veksler med perioder der jeg fungerer utmerket. Jeg har møtt mange som psykiatrien ikke greier å hjelpe, og mange som har vært innlagt en gang, fått hjelp og siden holdt seg friske. Av de som holder seg friske bruker noen medisiner, andre ikke.

Jeg skriver dette for å prøve å nyansere litt. Jeg er glad for at WSO har tatt på seg jobben med å kritisere og sette søkelyset på det som er galt. Det ER for for mye tvang, det ER for mange unyanserte drittsekker som er psykiatere, det ER et forferdelig hierarkisk system. Det ER for mye boklig «viten» og uvilje til å prøve nye metoder. Det er mye som er galt, men det er også noe som er bra.

Grunnen til at jeg vil ha fram noen lysere nyanser er at jeg ikke har tro på ensidig nedrakking som en metode til å komme i dialog med og dermed kunne endre et system man ikke liker. WSO har som målsetting å endre til pasientenes beste. Det tror jeg er vanskelig med den linja som nå føres, i hvert fall ved det som skrives i Søkelyset. Hvilken ung, nyutdannet og idealistisk psykiater ville abonnere på Søkelyset når alt han/hun leser der er bombastisk kritikk av hele feltet han har valgt å arbeide med? Hadde det vært meg ville jeg aldri siden ha tatt i bladet, ikke en gang med ildtang.

WSO har som målsetting å endre til pasientenes beste. Det tror jeg er vanskelig med den linja som nå føres

Jeg ønsker at Søkelyset også kan rette blikket mot ting som er mer i retning av det man ønsker for sine medlemmer. Det finnes vettuge ildsjeler også innen norsk psykiatri som ønsker et bedre tilbud til sine pasienter. Det finnes forsøk også ved norske sykehus på å gjøre ting på andre måter. La oss også prøve å backe opp disse, og få dem på laget vårt.

Forandringer i et så tungrodd «vesen» som psykiatrien krever også forandringer innenfra. Ved bare å kritisere er jeg redd de vi kritiserer bare vender det døve øret til og ser på oss kun som fiender. Og fiender samarbeider man ikke med, de forsvarer man seg mot.

Med hilsen
Liv Tove Thorgersen

Svar: Selvsagt er positive historier fra psykiatrien velkomne i Søkelyset. Red.

Eit vitnesbyrd!

Eg er ei dame på 45 år. I mange år gjekk eg rundt med store problem. Opphavet til problema har nok vori mange ting. Eitt av dei var at eg blei misbrukt som barn. Gjekk til psykolog, fekk sovemedisin/sovetablettar. Ingenting hjalp. Hadde ein god del sjølvmordstankar. Eg hata min eigen kropp, og likte ikkje meg sjølv som eit resultat av det eg hadde opplevd.

Ein sundag reiste eg til ein mann som ba for sjuke. Han fortalde meg om Jesus som døydde på korset for meg, og Jesus ønskte å lækja alle mine sår. Den kvelden blei eg helbreda frå ein verkande kropp pluss at eg heiv sovemedisin og nervetablettar. Livet blei forandra frå den kvelden. Eg fekk ein ny og god venn i Jesus pluss nye vennar. Eg synest fortsatt livet kan vera tøft. Men gradvis merker eg forandring. Eg blei for eksempel veldig glad i foreldra mine. Eg kjenner at Gud helbredar meg gradvis i følelsane.

Eg ser alt me har å takka for.

Eg er blitt veldig takknemleg for dei små gledene i livet. Dei enkle kvardagslege gledene. Me har jobba hardt med ekteskapet. Men det kjem seg det òg.

Til slutt *Salomos ordspråk* 4:20-22: «Min sønn, gi akt på mine ord, bøy dine ører til min tale. La dem ikke vike fra dine øyne, ta vare på dem dypt i ditt hjerte. For de er liv for dem som finner dem og helse for hele hans legeme.» ***JS***

Alternativ til psykiatri

Man kan bli ganske fortvilet når man ser hvordan psykiaterne systematisk ødelegger menneskers liv og helse i dagens Norge. Dette har foregått i hele dette århundret, og før det hadde vi inkvisisjonen og hekseprosessene. Psykiatriens tortur fortsetter med kjemiske midler og elektrosjokk, selv om det for mange årtier siden er blitt grundig dokumentert at kjemien - neuroleptika og antidepressiva - skaper mer sykdom enn det helbre-der - ja at ingen er blitt helbredet, men dopet ned, og etter en vanskelig avvenning sitter man igjen med et skremmende minne og i verste fall sliter man med skader etter «medisinen». Psykiatrien tror visst at de kan skremme mentale problemer bort.

Hva slags samfunn har vi når politikerne på stortinget kan vedta en lov for psykiatriske pasienter som setter alle menneskerettigheter til side?

Hva slags samfunn har vi når politikerne på stortinget kan vedta en lov for psykiatriske pasienter som setter alle menneskerettigheter til side? Mentalpasienter skal være forsøkskaniner for farmasøytisk industri og utsettes for elektrosjokk som alle vet gir hjerneskade. (Det finnes en som har tatt doktorgraden på at elektrosjokk skal være så gunstig mot depresjon. Han burde prøve det på seg selv.) Lobotomi var fælt, synes alle, men psykiaterne påstod at det var behandling, forbedring - å amputere hjernen på folk.

I dag foregår akkurat det samme på kjemisk vis. Mer enn 30 000 mennesker i Norge rammes årlig. Det kan også ramme deg!!! «Vi kaller det kjemisk lobotomi,» sa dr. Ørnulv Ødegård på femtitallet etter observasjoner om at kjemien hadde samme symptomer som hjerneinngrepene.

Så sier alle fornuftige mennesker: Hva er alternativet? En ravgal person må innesperres og dopes ned, ikke sant? Prøv det den som vil. At folk som gjør galt, blir tatt hånd om, burde være en sak for politi og fengselsvesen. Psykiatriske sykehus er ikke sykehus, men forvaringssteder som fungerer verre enn fengsel - man får ikke være i fred på cellen, og man blir tvangsdopet med hjerneskadelig «medisin». Trilafon, haldol, nozinan, cicordinol etc. Dette har aldri vært medisin! Disse er en slags bedøvelse, men har onde og ødeleggende bivirkninger. Bare to-tre måneders bruk kan gi permanent hjerneskade: Demens, parkinson-isme og tardive dyskinesier (ufrivillige bevegelsesforstyrrelser). For ikke å nevne alle kroppslige skadevirkninger.

Denne forgiftningen med loven i hånd må ta slutt! Alternativ: giftfri frivillig innleggelse i fredelige og vennlige omgivelser der man kan hvile ut og bearbeide problemene sammen med vennligsinnede samtaleterapeuter.

Geir Anton Bakken

Arv

Mange opplever at arvespørsmål kan være smertefullt. Da min mor døde, hadde hun testamentert vårt landsted til oss 3 søsken, det var tre mål deilig hage. Vi skulle eie det sammen. Min bror er gift med kone og to barn. Jeg var gift med en bra mann, min søster var ugift. Min bror begynte å ønske seg landstedet til seg og sin familie alene, og min søster skulle få bo der om sommeren. Det ble skrevet et testament hvor min bror skulle arve hennes del. Jeg arvet ingen ting fra min søsters del, hun har ikke andre arvinger enn meg og min bror.

Jeg ble meget nedbrutt av det som skjedde

Jeg ble meget nedbrutt av det som skjedde. Jeg følte meg syk, og ble borte fra mitt arbeide. Nerver og angst var det som feilte meg. Min del av landstedet lurte de meg til å selge for 500 000 kr, dette er 15 år siden, i dag sitter min bror som er eiendomsmegler med et landsted til 6 millioner kr. Min søster og bror er i dag umulig å få tak i. De bare gjemmer seg og gjør hva de kan for å slippe diskusjon. Jeg håper at vi kan finne en løsning på dette. Vi var alltid venner tidligere. ***Lilleba***

Den avskiltete psykologen Rune Amundsen

Av Rune Amundsen

Tirsdag 16. april var en underlig dag. Da jeg kom hjem fra jobb om ettermiddagen fant jeg en blomst. Hyggelig slikt.

Jeg pakket ut blomsten ut og fant følgende hilsen : " Kjære Grethe & Rune! Takk for all hjelpen! God klem …" Jeg utelater navnet fordi blomst og hilsen er fra en pasient. Faktisk en av de fire pasienter som Statens Helsetilsyn bruker for å bevise min faglige udugelighet og en av de som de bruker i sin prosess for å ta fra meg min psykologlisens.

MIN KONE VAR FORTVILT

La meg dog bringe dere tilbake til tirsdag ettermiddag. Jeg hadde fått både blomst og hilsen og var glad og fornøyd, men så et par timer senere kom min kone Grethe hjem fra jobb. Hun var hvit i ansiktet. Hun var redd. Fortvilt. Bergens Tidende hadde ringt og spurt om jeg hadde kommentarer til at jeg ikke lenger var psykolog. Siden jeg intet ante om det, hadde jeg ingen kommentarer å gi. Det har vært mange slike stunder de siste årene. Prosessen mot psykolog Rune Amundsen har vært ført i pressen. Det har artet seg som en sur nordvest kuling med Firdaposten, NRK Sogn & Fjordane og Bergens Tidende som hovedaktører. Saken som Statens helsetilsyn baserer seg på mangler grunnlag i virkeligheten. Dette har jeg dokumentert for fylkeslege så vel som helsetilsyn.

Neste dag, onsdag morgen, går jeg i posten. Ganske riktig. Rekommandert brev fra Statens Helsetilsyn. Bergens Tidende har rett. Jeg er avskiltet som psykolog med øyeblikkelig virkning. I helsens verden er der ingen myke fallskjermer med bonus her og der, ei heller omtanke for trengende pasienter i nød. Her er det avskjed på grått papir fra dag en. Det kjennes underlig etter å ha viet rundt tretti år av mitt liv på å hjelpe mennesker i nød. Nå er det ikke slik at jeg trenger Statens Helsetilsyns anerkjennelse for å vite at jeg er en god psykolog. I all ubeskjedenhet har jeg "visst" at jeg var en god "psykolog" lenge før jeg fikk offentlighetens stempel i 1979. Fra jeg var en liten gutt visste jeg at verden og mennesket var godt, og at jeg kunne hjelpe mennesker i nød. For meg har jobben min vært enkel. Når pasienter kommer inn på mitt kontor, spør jeg meg selv: Hva kan jeg gjøre for å hjelpe nå? Hva kan min medmenneskelighet gjøre og hva kan min profesjonalitet gjøre for å hjelpe. Svarene på det spørsmålet er like mangfoldige som mine pasienter er og deres skiftende livssituasjon. Det betyr ikke at jeg er feilfri. Men det er ikke mine eventuelle feil denne saken handler om.

PSYKOLOGEN ER SINT

Den avskiltete psykolog Rune Amundsen er som enhver leser skjønner sint. Rune aspirerer ikke til å være nøytral, men han aspirerer til å ha noe han skal si på vegne av seg selv og den skinndøde "psykolog Rune Amundsen", mine nærmeste og mine pasienter. Men også; - ikke minst på vegne av de tusener av pasienter som ønsker og er i behov av den type hjelp som undertegnede står for. "Amundsen-saken" handler lite om Amundsen og mye om hvilken vei psykiatrien og psykologien i sin alminnelighet skal gå. Det er behov for en annerledes og mer menneskevennlig psykiatri. At jeg snakker åpent i det offentlige rom om slikt og prøver å åpne opp for en reell dialog om psykiatri og akademisk psykologi i teori og praksis, er den egentlige årsaken til at jeg skal renskes ut av det faglige og profesjonelle fellesskap. I boken *Livets Magiske Vev: Glimt fra en optimistisk terapeut*, og også mine andre bøker og publikasjoner, beskriver jeg både min kritikk av og tanker om en mer vitenskapelig fundert og menneskevennlig psykiatri, og på websidene som vi vil utvikle i tiden som kommer vil de som interesserer seg for slikt finne mye mer av den slags.

Den avskiltete psykolog Rune Amundsen er som enhver leser skjønner sint

KRITIKKEN AV REDUKSJONISMEN

På 1950- og 60-tallet fant det sted en grunnleggende kritikk av det positivistisk fokuserte paradigme i moderne psykiatri og akademisk psykologi. Reduseringen av mennesket til biologi alene, ytre adferd og den tilhørende mekaniske sykdomstenkning ble kritisert sønder og

sammen. Denne grunnlagskritikken av "reduksjonismen" gjaldt både på det erkjennelsesmessige og vitenskapsteoretiske plan og ikke minst som en tingliggjort forståelsesmåte med et stort potensiale for sykdomsskapende, destruktiv og menneskefiendtlig behandlingsmessig praksis. Den norske filosofen Hans Skjervheim var en sentral bidragsyter med blant annet sin viktige bok Objektivismen og studiet av mennesket. Han er død nå. Det er dessverre også alt han sto for i de siste tiårs dyrking av hjernen og ytre adferd som alfa og omega i menneskevitenskapene. Den norske forfatteren Hermann Starheimsæter skrev nylig en kronikk med utgangspunkt i dette perspektiv som han kalte "Kor er alle heltane?" Bergens Tidende nektet å trykke den, men du vil finne den på websiden vår.

Da denne siste kampanjen for å fjerne meg startet høsten-99 hadde jeg en smule tro på tilsynsmyndigheten. Den troen er blitt passelig frynsete. Jeg tror dog fortsatt på helsen. Jeg tror fortsatt på det gode. Jeg tror på at helsepersonell i psykiatrien og ellers i helsevesenet vil sine pasienter det beste. Og jeg tror at grasroten blant helsepersonell så vel som pasienter ønsker en annen og sunnere teori & praksis enn det som råder i dag.

Ingen ressurser er tilstrekkelig så lenge vi som helsearbeidere neglisjerer den enkelte pasients "indre lege"

HELSEVESENET TRENGER TEORI

Krisen i helsevesenet er en teorikrise. Det er i hovedsak ingen ressurskrise. Ingen ressurser er tilstrekkelig så lenge vi som helsearbeidere neglisjerer den enkelte pasients "indre lege" og den grunnleggende og gjensidige medmenneskelighet som eksisterer mellom hjelper og hjelptrengende, mellom behandler og pasient. Helse er ingen moderne oppfinnelse. Helse er en del av naturen. Vi er en del av naturen. Helsevesenet trenger en teori om helse. Det ulykksalige ensidige fokus på sykdom, på fragmentert teori om sykdomssymptomer, manglende helhetstenkning; - og slikt er den rådende sykdomsmodell og den diagnostiske kulturs essens og gir som en alvorlig bivirkning mer sykdom.

Tilbake til den skinndøde psykolog Amundsen og hans sørgelige endelikt. Da jeg kommer til sans og samling utover onsdag ettermiddag ringer jeg Statens Helsetilsyn og spør Sylvi Storaas, saksbehandleren, hva skal jeg gjøre med pasientene mine? Nei, det var ikke hennes problem. Enda mer underlig. Fylkeslege Øgar forteller samme budskap til media noen dager senere. Når tilsynsmyndigheten over natten går til det ekstraordinære steg å ekskludere meg og samtidig frata mine pasienter sin psykolog så ville man tro at de hadde et alternativ. Det har de ikke. Dog forventer de, så vel som formann Aanonsen i Norsk Psykologforening, at jeg skal stenge min kontor med øyeblikkelig virkning og avvise alle mine pasienter. Det kravet har jeg nektet å etterkomme. Pasienter synes for helsetilsynet å være noe de har i skrivebordet. Jeg møter dem i sorg og glede, i krise og forløsning, kort sagt ansikt til ansikt og i tillegg har svært mange av mine pasienter i tillegg en lang karriere i hjelpeapparatet og ser meg som siste halmstrå. For denne siste kategori pasienter er den aktuelle situasjon for "psykolog Amundsen" intet mindre enn en katastrofe.

UVURDERLIG STØTTE

En måned har jeg kjempet for etter beste evne å ta tak i saken om "psykolog Amundsen" og samtidig ta vare på mine pasienter. Heldigvis har legene som jeg samarbeider med til hverdags fortsatt å forholde seg til mine pasienter faktiske hjelpebehov. Jeg liker ikke å dramatisere og særdeles ikke å "bruke" mine pasienter, men angrepet på undertegnede har for mange pasienter vært en ekstrem påkjenning. Da har støtten fra de nærmeste, fra pasienter og pårørende, fra mine kolleger i helse og sosialvesen i Flora Kommune og der omkring, og ikke minst fra leder Erling Jahn i Mental Helse, vært av uvurderlig betydning. Dette skal vi klare. Sammen.

Utover onsdagskvelden da det gikk opp for meg at psykolog Amundsen slik over natten var stein død så følte Rune seg underlig lett. Han fikk lyst til å få robåten på vannet; kjøpe inn en pils eller to, ta med gitaren og synge Knocking on Heavens Door, Imagine og All You Need is Love for full hals på Florøviken. På torsdag morgen våknet Rune og var klar og kamplysten. Siden har det gått i slag i slag med intervjuer, pasienter, kriser og kriseløsning, åpne møter i Florø og Bergen osv. Jeg har søkt Statens Helsetilsyn om å få lisensen midlertidig tilbake i påvente av behandling av min klage til Statens Helsepersonellnemnd og har mottatt avslag på det. Jeg er selvsagt likevel innstilt på å kjempe videre for å få lisensen tilbake og i alle fall er jeg innstilt på å kjempe videre for mennesker i nød og for det gode liv og en levende og fri vitenskapelig aktivitet. Det er allerede etablert en spontan støtteaksjon blant pasienter og et støttefond, MagnoliaFond. Jeg fortsetter som før. Inntil jeg forhåpentligvis får lisensen tilbake, håper jeg at fondet skal klare å dekke pasientbetalingen på samme vis som trygdekontoret har gjort så langt. Om dette ikke nytter så må det finnes andre løsninger. Det må sies at økonomien alt er anstrengt. Og det er dessverre pent

sagt. Det er viktig at Villa Magnolia brukes ivrig av pasienter, pårørende og andre i tiden som kommer. Klarer vi å holde liv i huset, vil vi også klare å betale regningene. I pinsen samler vi oss sammen med pasienter, pårørende og andre interesserte og engasjerte. Alle er hjertelig velkommen. Vi trenger hverandre. Takhøyden på Villa Magnolia er så høy at den rommer himmelen, og i den frodige og fargerike hagen vokser det planter, busker og trær med sterke røtter i saftig mold.

Red. anm.: Kontaktadresser til Grethe og Rune Amundsen og *Ja-gruppen /Støttegruppen for Rune Amundsen*:
En Kilde AS v/Grethe og Rune Amundsen,
Postboks 379, 6901 Florø E-post post@runeamundsen.no
Tlf. 57 74 05 35, mobil 91 62 68 21.
Ja-gruppen / Støttegruppen for Rune Amundsen:
Dagfrid Kolås: Tlf: 90 95 91 71 / 55 23 01 02
Solfryd Eldorsen: Tlf. 55 19 59 43/ 41 27 58 58
Randi Nordset: Tlf: 55 19 89 02 / 48 15 52 77
Alle adressene er henta fra den "offisielle" hjemmesida til Grethe og Rune Amundsen: www.villamagnolia.no. Ovenstående bulletin fra Rune Amundsen av 16. mai 2002står på hjemmesida hans med tittelen *Bulletin Rune: 1-mai-02* http://www.villamagnolia.no/bulletin_rune1mai02.html. I tillegg til informasjonen på hjemmesida hans, se også *Alternativt Nettverk* nr.4 2002 s.50-51 (www.altnett.no). Rune og støttegruppa hans har fra august reist rundt i landet og holdt seminar for å fremme en mer human behandling av mennesker i nød og et annet menneskesyn enn helsevesenet generelt og psykiatrien spesielt møter oss med i dag, se www.villamagnolia.no og www.livsveven.no. Friskhuset *Villa Magnolia* (friskhus i kontrast til sjukehus) ble for øvrig nedlagt 1. august 2002 pga. økonomiske problem. Når dette *Søkelyset* kommer ut har trolig *Statens Helsepersonellnemnd* allerede behandla klagesaken til Rune. De som ønsker å støtte Rune kan ta kontakt med Rune og støttegruppa hans og skrive klagebrev til *Statens Helsepersonellnemnd*,, Postboks 8022 Dep, 0030 Oslo (www.helsenmenda.no) med kopi til *Statens Helsetilsyn* v/underdirektør Sylvia Storaas, Postboks 8128 Dep, 0032 Oslo (www.helsetilsynet.no).

Brev fra en psykiatrisk pasient

Det jeg vil er å fortelle litt om hvordan det er å være psykiatrisk pasient. For det første så er tenkeevnen begrenset, det er vanskelig å lese, og du mister orket og klarer ikke like godt som før de oppgaver hverdagen krever. Hverdagen til en psykiatrisk pasient er som regel ensomhet, du er overlatt til deg selv, for med sprøyten eller tablettene skal det jo være et mirakel som skjer, og det er hokus pokus, og livet skal være fikset. Du blir fort andpusten når du får på psykiatrisk dop, og klager du, så får du høre leksa om at du ikke har innsikt i eget sykdomsbilde, preparatet gir aldri bivirkninger – det er deg selv det er noe galt med, sier de fra det psykiatriske og lyver deg glatt i ansiktet med en løgn som glir like lett over leppene som et oljet lyn.

Nå har jeg fått standard dose, ellers hadde jeg vært død, men jeg slo i bordet flere ganger og fikk det inn i hodet på dem omsider hva de var i ferd med å gjøre, og etter forsøk på å knuse et pansret vindu på isolatet hvor jeg var i tre uker med en seng som eneste møbel, forsto de at jeg ville rømme bort fra elefantdosen de tiltenkte meg, og de kom og reparerte sengen jeg brakk i stykker for å bruke til slagvåpen mot vinduet, og pratet om at jeg skulle få noe annet og mindre dose. De skjønte at de var i ferd med å begå mord.

Ensomme mennesker får gjerne psykiske plager, for vi er ikke skapt til å leve isolert midt inne i det levende menneskesamfunnet. Men de vil også stoppe kjeften på deg hvis du er en som sier dem imot. Mange er de som har havnet inne bak de lukkede dører og fått klebet en diagnose på hodet fordi de hadde gått den vanlige mentalitet imot.

Psykiatri er en uting, og det er komisk å se pene unge jenter og gutter gå omkring neddopet på gift fordi samfunnet ikke har tid til å ta seg av sine medmennesker på en sosial, menneskelig måte. Tragisk er det også å se alle de unge narkomane som blir innlagt tre uker for å fetes opp, og så må de tilbake til rusen og flukten fra virkeligheten.

Vårt samfunn er ikke demokratisk i sin væremåte. Det tar over bestemmelsen av ditt liv, du gjøres til en brikke i deres spill og har bare å innfinne deg med deres håpløse kvasifilosofi om at inne i hodet ditt mangler det noe. Men det er giften som reduserer livskvaliteten din. Når vi får høre sånt i fullt alvor, blir vi nedtrykte og prøver å granske samfunnet og hvor dette oppkoket kommer fra. Selvsagt beror det på psykiateren som er Gud og konge, og viser det i sin holdning og mimikk. Jeg har opplevd flere ganger en mimikk og holdning som denne, som sier: Der er du, din djevel, jeg skal tyne deg. Dør du, så har jeg lov til det også, for her er det jeg som er sjefen. Når en overlege inngir en klient en slik holdning som at du er uønsket både i livet og på stedet, så er det vel fordi Adolf Hitler sine teorier er gjenglemt på dette stedet som heter norsk psykiatri.

Armand Edgar Nyhus

Red. anm.: *Dette innlegget sto første gangen trykt i Alternativt Samfunn nr. 3 2001 s.18. Armand ble intervjuet i lokalavisa Oppdalingen i Sør-Trøndelag fredag 7. april 2000 der han forteller om erfaringene sine med tvangsinnlegging og tvangs-«medisinering».*

Ytringsfrihet i psykiatrien

Av Joar Tranøy, psykolog og høyskolelektor

Samfunnets alminnelige vern om ytringsfriheten, inklusive retten til kommunikasjon, synes absolutt ikke å gjelde mennesker innlagt på psykiatriske institusjoner.

Stortingets behandling av ny psykiatrilov bekreftet dette på ny. Den nylig vedtatte psykiatrilov bygger på en falsk harmoni som ser bort fra reelle motsetninger mellom behandler og pasient. For helsemyndighetene er det først og fremst psykiatriens formålsrasjonalitet og ikke pasientens grunnleggende menneskerett som gjelder.

INNSKRENKNINGER I RETTIGHETER

Dette bekreftes i Sosial- og helsedepartementets høringsnotat til ny lov om psykisk helsevern. I stedet for å styrke pasientenes rettssikkerhet, foreslås innskrenkninger i besøksrett og telefonbruk og unntaksvis i retten til å sende og motta brev: «Departementet er enig med Lovutvalgets flertall i at det er behov for visse innskrenkninger i besøksrett og telefonbruk, men mener i motsetning til Lovutvalget at det i unntaksvise situasjoner også er behov for å lovfeste visse innskrenkninger i retten til å sende eller motta brev» (Høringsnotat, 1997:63).

Retten til å gi uttrykk for sine meninger i skrift og tale regnes som en grunnleggende forutsetning for å kunne ta vare på seg selv som menneske

Departementet understreker de behandlingsmessige hensyn, men også «enkelte relasjonelle (særlig familiemessige) eller velferdsmessige hensyn»: «Utover de situasjoner der pasienten er sårbar og ustabil og der kommunikasjonen med omverdenen vil kunne vanskeliggjøre behandlingen, tenkes det f.eks. på de situasjoner der pasienten er så syk og ukontrollert at han kan komme til å si, gjøre eller skrive ting som kan være en stor belastning i forholdet til familie, nærstående eller arbeidsgiver og dermed vanskeliggjøre rehabiliteringen» (Høringsnotat, 1997:63).

Begrunnelsene for restriksjonene må være, ifølge myndighetenes jus, «nødvendige og/eller av kvalifisert art». Det er blant annet anført at «begrensningene skal oppheves straks grunnlaget for dem ikke lenger er til stede, noe som for eksempel kan være tilfelle fordi virkningene av (...) psykofarmaka begynner å inntre.»

PASSIVITET PREMIERES

Med andre ord, når pasienten er blitt passiv og føyelig - og kanskje også sløv og likegyldig - da kan begrensningene i retten til å kommunisere med omverdenen opphøre. Individet «får» sin rettighet tilbake når det har fått vanskeligheter med å huske, redegjøre for forhold, eller ikke lenger er i stand til å påtale overgrep.

Retten til å gi uttrykk for sine meninger i skrift og tale regnes som en grunnleggende forutsetning for å kunne ta vare på seg selv som menneske. En av de største verdier ved menneskelig frihet er også å kunne ha rett til fri kommunikasjon med omverdenen. Å kommunisere med andre mennesker gjør at vi kan bevare vårt menneskeverd og utvikle vår personlighet.

Å skape en god tilværelse forutsetter frihet til å ytre seg og ta egne valg. Av den grunn er også ytringsfriheten tatt med i FNs menneskerettighetserklæring av 1948, som slår fast at enhver har rett til å «meddele opplysninger og ideer gjennom ethvert meddelelsesmiddel, og uavhengig av grenser».

BREVSENSUR PRAKTISERES

Det praktiseres brevsensur og innskrenking av ytringsfrihet i norske psykiatriske institusjoner, gjennom adgang til å stanse utgående post fra pasientene og holde tilbake inngående post til dem. Institusjonene kan kreve at utgående post leveres de ansatte i åpen konvolutt eller pakning for kontroll. Inngående post kan åpnes av institusjonene.

Uansett pasientens tilstand og brevets innhold kan han fritt korrespondere med en del øvrighetspersoner/instanser, som kontrollkommisjon, sivilombudsmann, helsedirektør, fylkeslege, juridisk rådgiver og prest.

Pasienters journaler viser at muligheten til fri korrespondanse med øvrighetspersoner er noe begrenset. Den innlagte er stort sett prisgitt sykehusregimets vide skjønn. Enkelttilfeller viser at innlagte i motsetningsforhold til et såkalt behandlingsopplegg møter store vanskeligheter om de vil kontakte instanser utenfor sykehuset.

Antropologen Maurice Bloch beskriver vanskelighetene med å kritisere vitenskapelig definerte ordninger, ettersom de begreper som skal brukes for å kritisere, er skapt av den ordning som skal kritiseres. Hverdagsspråket kommer til kort i kritikk av en bestemt profesjonsutøvelse med sitt eget språk.

AVVISE MED «FORSTÅELSE»

Psykiatriens rasjonalitet er å avvise pasienters klager med en viss «forståelse». Psykiaterne og psykologene redegjør for pasientens patologiske bakgrunn og vrangforestillinger. På den måten blir klager et forståelig uttrykk for pasientens egen forestillingsverden. Hva som egentlig hadde skjedd av krenkelser, betyr lite eller ingenting, bare hvordan det blir oppfattet. En fornedret pasient er ikke fornedret. Det var ikke behandlingen det var noe i veien med, men pasientens subjektive reaksjon. Han eller hun følte seg bare fornedret.

Det var ikke behandlingen det var noe i veien med, men pasientens subjektive reaksjon

Pasienters protest mot overgrep blir i flere tilfeller tolket som såkalte uløste ødipalkonflikter (der pasienten egentlig raste av seg en indre ubevisst konflikt). Blant uttrykk som går igjen i pasientjournaler, er: «infantile beskyldninger i monomane skriverier», «påstander er rent hysteriske» og «pasientens aggresjon mot legene er en fortsettelse av hennes uløste konflikter med far». Pasienten kan vise seg å ha mer rett i sin oppfatning av realitetene enn hva psykiaterne har vært villig til å tilkjenne ham.

Individets rettigheter og integritet krenkes. Diagnostisering tar fokus bort fra det individuelle ved personen som diagnosen gjelder. De fleste innlagte på psykiatriske institusjoner har fått den meget belastende diagnosen schizofreni, som i utgangspunktet fratar dem enhver troverdighet, og gir dem en diskrediterende sosial og moralsk status.

KONTROLLKOMISJONENES UTILSTREKKELIGHET

Kontrollkommisjonene fungerer ikke annerledes enn de gjorde i 1970- og 80-årene. Klassiske eksempler på fundamental svikt er Reitgjerde-avhørene, der nesten 100 pasienter fikk billighetserstatning for å ha vært holdt tilbake i strid med loven, og den organiserte mishandling av Arnold Juklerød. Kontrollkommisjonen på Gaustad sykehus var (og er) helt og holdent et vedheng til overlegeregimet på sykehuset.

I årsrapporten for 1991 skrev kommisjonsformannen om Juklerød-saken: «Det er neppe tvilsomt at hans bruk av plakater hvor han tilkjennegir en oppfatning av psykiatrien og av leger og den tidligere sjefspsykolog som er egnet til å svekke pasientenes tillit til behandlingen, bør stanses.»

OVERLEGENS OVERLEGENHET

Enkelte innlagte er uten kontakt med sine pårørende. Det kan omfatte pårørende som kan utøve uheldig dominerende innflytelse på pasienten. Men det kan også gjelde pårørende som står på pasientens side i opposisjon til sykehuset. Overlegen kan etter eget forgodtbefinnende definere slik kritikk som skadelig for behandlingen.

Restriksjoner iverksettes både i adgangen til å bruke telefon og ta imot besøk. Overfor kontrollkommisjonen kan overlegen argumentere med påstått forverring i tilstanden til pasienten, som i følgende eksempel: «Når det gjeld restriksjonar vedrørande telefonering til N.N., har dette samanheng med at personalet har opplevd ei klar forverring i N.N. sin tilstand når han er i ustabile fasar, når han får telefonar frå personar som forsøker å så tvil om behandlingsopplegget ikring han, og samstundes kjem med nedsetjande karakteristikkar av psykiatrien generelt, og namngitte behandlingspersonar spesielt. Det same gjeld når N.N. får besøk av (...). Ein viser her til gjentatt journalnotat frå avdelingspersonale der det kjem fram at (...) i enkelte samtaler sterkt har kritisert enkeltpersonar i behandlingsmiljøet.»

Red. anm.: *Søkelyset* takker Aftenposten for tillatelse til å gjengi denne kronikken, som ble skrevet for Aftenposten og trykket der 7. juli 1999 www.aftenposten.no/meninger/kronikker/d89097.htm.
Denne kronikken ble skrevet i 1999 på et tidspunkt da Joar Tranøy var høgskolelektor på Helsefaghøgskolen i Fredrikstad. Tranøys siste bok *"Til pasientens beste". Pasientprotest i norsk psykiatri*, Forlaget Forum (Aschehoug) 1999, er anmeldt i *Søkelyset* nr. 16 desember 1999 s.25 av Jo Lundsbakken, i *Impuls. Tidsskrift for psykologi* nr.2 2000 s.68-70 av *Søkelysets* tidl. redaktør Øystein Hansen og i *Alternativt Samfunn* nr. 3 s.51-52 1999 home.online.no/~olenge/art/99-3Pasientens.htm av Geir Anton Bakken. Se Tranøys internettside www.geocities.com/jordotradini for flere artikler av ham. Se www.geocites.com/greenliberal/joar.html for litteraturliste.

Til minne om Ulf Alstad

WSOs første organisasjonssekretær er død. Ulf Alstad møtte jeg første gang sankthansaften 1983 på "rom-inn" i Oslo kretsfengsel. Der satt Johan Raaum fengslet for annen gang for politisk militærnekting. Vårt krav var at Johan skulle settes fri, eller at vi alle 12 skulle bli arrestert. Det ble en minnerik sanktansaften som sto omtalt på førstesida i Arbeiderbladet og Dagbladet dagen etter. Ulf Alstad ble også kjendis for en dag da han søkte jobben som sjef for Overvåkningspolitiet og avisene begynte å spørre: "Hvem er denne Ulf Alstad?" Ulf slapp ikke unna å sone selv heller. Annen gangs soning for politisk militærnekting hadde han på Bastøy, der alle fangene hadde en myntautomat på deling om man skulle ringe slekt og venner. Men Ulf sto løpet ut.

Neste gang jeg møtte Ulf var på Sunnaas sykehus. Han skulle levere noen dikt fra Sophie Poulsson, kjent fra Alta-saken. Det ble flere besøk, og da jeg etterhvert kom meg opp av senga presenterte han meg også for sin kjæreste Bente. Slik ble Ulf en slags fadder for meg, og etterhvert også for Søkelyset. Ulf og Bente stilte hjemmet sitt åpent for meg, der var det musikk og kunst, og der fikk jeg leve ut mine psykoser. Men da jeg rømte fra 16.avdeling på Ullevål, fikk jeg et par bananer og politiskyss tilbake.

Ulf var en halvstudert røver, med lengre studietid og flere eksamener enn de fleste, men uten noe avsluttende hovedfag. Istedet fikk

han bred jobberfaring, han hadde lærerjobber, jobbet på asylmottak, som ekstravakt på Vinderen psykiatriske, som leder for fritidsklubb, som lektor, som hjemmepappa og til slutt som organisasjonssekretær i WSO. Ulf var ateist og anarkist, og dermed den rette til å få orden på WSO. Han sørget for at kontoret var bemannet til faste tider og mer til, det var sjelden at noen kom til låst dør. Og han visste at det var viktig å forholde seg rolig til de mange kryssende ønsker og krav. Men etterhvert innhentet sykdommen ham. Etter vel et års kamp måtte han gi tapt for kreften på Ski sykehus i august 2002.

Ulf etterlater seg et tomrom som er vanskelig å fylle. Mine tanker går til Bente og barna.

Tormod Bakke

Bokgave til nye medlemmer

WSOs sentralstyre har vedtatt å gi diktsamlingen "Der hjertet hvisker" av Cecilia Høst til alle nye WSO-medlemmer i 2001, 2002 og 2003, dvs alle som ikke tidligere har mottatt bokgave fra WSO. Hvis noen av dere ønsker en annen av de bøker WSO har på lager, vennligst gi beskjed til kontoret.

WSO støtter krav om gransking av norsk psykiatri

Landsforeningen We Shall Overcome (WSO) er bekymret over den utstrakte bruken av tvang i norsk psykiatri, antall tvangsinnleggelser i Norge er det mangedobbelte av det vi ser hos våre naboland. Undersøkelser viser at halvparten av innlagte på akuttavdelingene hadde hatt bedre av andre og billigere tilbud, dette gjelder både tvangsinnlagte og frivillig innlagte.

Videre ser vi at sterke medikamenter ofte brukes ukritisk, og at nesten ingen har kunnskap om avvenning av slike stoffer som nevroleptika og SSRI (såkalte lykkepiller). Spesielt blir de med diagnosen schizofreni ofte utsatt for en massiv medisinering som har liten positiv effekt, og som faktisk ofte hindrer dem fra å bli friske.

WSO deler ikke Mental Helse Norge sitt syn om at ressursmangel er en viktig grunn til problemene i norsk psykiatri. På enkelte områder er dette tilfelle, men en gransking av norsk psykiatri bør også kunne føre til effektivisering som kan spare utgifter. Store mangler i ettervernet og boligsituasjonen i de store byene fører til svingdørspasienter og økte utgifter. Og behandlingen av schizofrene trenger en holdningsendring med tro på at folk kan bli friske.

Både i opptrappingsplanen og i den nye loven om psykisk helsevern legges det stor vekt på brukermedvirkning. Vi er derfor overrasket over at et slikt initiativ fra Mental Helse Norge ikke følges opp på en skikkelig måte.

Tormod Bakke
Landsforeningen We Shall Overcome (WSO)

(Brev sendt helseminister Dagfinn Høybråten 19. februar)

We Shall Overcome

Støtteforening for mennesker i psykiatrisk behandling og deres venner

Stiftet 1968

Postadresse:
Postboks 8817 Youngstorget, 0028 Oslo

Telefon:
22 20 18 86 / 900 60 508
Fax:
22 20 90 81
Besøksadresse:
Møllergata 42 B, 0179 Oslo
Kontortid:
Man., ons og evt. fred. 12-15
E-post og internett:
wso-org@frisurf.no
www.websenter.com/wso

Medlemskap: kr. 100,- /år
Bankgiro: 6242 05 24639
Leder:
Kjell Mjønes, boks 426, 1703 Sarpsborg. Tlf. 69 15 55 39 / 900 60 508
E-post:wso.ostfold@c2i.net
Nestleder:
Jo Lundsbakken, boks 120, 2312 Ottestad.
Tlf. 909 64 753
E-post: jo@lund.as

Kasserer: Emery Skaarstad
Tlf. 64 94 62 01
Fax: 64 94 67 09
Studieleder:
Reidun Berger
Tlf. 22 72 03 33
Styremedlemmer:
Inger Knutsen, Trine Erichsen, Britt S. Sogndalen
Organisasjonssekretær:
Tormod Bakke, tlf.22 20 18 86
E-post: tormbak@frisurf.no

• lederen har ordet

Med hilsen
Kjell Mjønes
Leder Landsforeningen WSO
wso.ostfold@c2i.net

Kjære medlemmer, venner, tillitsvalgte og spesielt dere nye tillitsvalgte enten dere er nye i Sentralstyret eller dere er en av de nye ute i distriktene i vårt vidstrakte land i fra nord til sør. Dere er alle like viktige, og jeg ønsker alle et godt og framgangsrikt år i WSO. Har dere noe på hjertet, så ring og ta kontakt med meg eller vår utmerkede organisasjonssekretær Tormod Bakke på Landsforeningen WSOs kontor.

Som dere ser i denne utgave av WSO-Posten så har WSO fått Helseminister Dagfinn Høybråten "i tale". Vi har faktisk mottatt to gode brev fra Helseministeren personlig som svar på vår korrespondanse med ham. Jeg og WSOs nestleder pluss to sentralstyremedlemmer deltok på Nordisk Kongress i Case Management i mars måned i Fredrikstad. Der hilste jeg på Helseministeren og jeg fikk ham i tale. Jeg ga sterkt uttrykk for at WSO behøver økte bevilgninger til en ny medarbeider på vårt kontor,slik at vi blir bedre i stand til å utføre vårt viktige arbeid for våre medlemmer og alle andre mennesker i psykiatrien som trenger oss. Jeg sa også at WSO ønsker å få en samtale på hans kontor. Nytt brev til Helseministeren om å få dette møte ble sendt 31. mars.

Som dere ser i årsmeldingen har WSO innført en ordning med Personlig Ombud, en svært god og nødvendig ordning. Se "Mette-Saken" i fra Os i Hordaland. Videre vil jeg gjerne uttrykke min glede over at WSO på årsmøtet i år fikk opprettet et nytt verv som studieleder i Sentralstyret. Der fikk vi inn en ny dyktig dame som heter Reidun Berger. Jeg ønsker henne til lykke med å utvikle vår studievirksomhet.

Så vil jeg gjerne benytte anledningen til å takke WSO Oslo og Akershus for et hyggelig besøk på deres medlemsmøte i april måned. Det var fint å se at det var så mange tilstede. En flott innsats av leder Inger Knutsen med styre.

Jeg ønsker også at vi minnes Henry Severin Kongsvik og WSOs første organisasjonssekretær Ulf Alstad som døde og forlot oss i løpet av siste år. Vår takknemlighet og fred over deres minne. Jeg vil gjerne avslutte med noen ord i fra et dikt av Elin Sverdrup–Thygeson:

Lyspunkter
om enn aldri så små
hjelper oss til å holde ut
på den veien vi må gå
for å nå våre mål

LA OSS TA VARE PÅ HVERANDRE!

FYLKESLAG, LOKALLAG OG LOKALKONTAKTER:

WSO Oslo/Akershus:
Inger Elida Knutsen
Tlf. 22 10 73 08
WSO Østfold:
Kjell Mjønes, boks 426, 1703 Sarpsborg
Tlf. 900 60 508
WSO Hedmark/Oppland:
Jo Lundsbakken
Tlf. 909 64 753
WSO Telemark/Agder:
Leif Ullestad. Tlf. 922 03 215
WSO Rogaland: Tore Lende
Tlf. 51 66 78 11
WSO Hordaland: Mona Lygre
Tlf. 55 96 05 74
WSO Sogn og Fjordane: Einar Nystad Tlf. 57 86 78 87
WSO Møre og Romsdal:
Ingebjørg Egge
Tlf. 71 21 87 93
WSO Trøndelag: Sigrun Granås
Tlf. 74 82 72 57
WSO Nordland: Elna Gundersen
Tlf. 76 12 40 78
WSO Troms/Finnmark: Tove Kristiansen Tlf. 97 11 54 37
WSO Buskerud/Vestfold:
v/Per Amdahl, tlf 32 78 78 04
WSO Sarpsborg: Kjell Mjønes, boks 426, 1703 Sarpsborg Tlf. 900 60 508
WSO Indre Østfold:
Knut Arne Jenssen, Askim. Tlf. 69 88 21 80/934 29 620
WSO Voss: Tormod Urheim
Tlf. 56 52 25 81

Forprosjekt brukerstyrt botilbud i Oslo:

Brubo - etterlengtet alternativ i ferd med å bli virkelighet

Prosjektet Brukerstyrt botilbud i Oslo - kort kalt Brubo - er i ferd med å bli en realitet. Nå gjenstår bare bevilgninger fra politikerne til et egnet sted og en permanent drift.

Det var We Shall Overcome som tok initiativet til dette prosjektet, etter å ha blitt inspirert av de gode erfaringene fra Hotel Magnus Stenbock i Helsingborg. Her drives et botilbud med høy grad av brukermedvirkning, noe som er absolutt mangelvare i norsk psykiatri.

Tormod Bakke og Elin Sverdrup-Thygesson lanserte ideen om et slikt tilbud også i Oslo. Dette fikk gode mediaoppslag, som igjen førte til kontakt med sentrale politikere i Oslo. Fra disse fikk WSO positive signaler om muligheten for å gjennomføre noe liknende her. Etter et felles møte mellom brukerorganisasjonen i Oslo og sentrale politikere ble det derfor søkt om 300.000 kroner til et forprosjekt for å utrede et brukerstyrt botilbud. Høsten 2001 ble pengene bevilget av bystyret.

Fra våren 2002 har et interimstyre bestående av representanter for WSO, Aurora, Landsforeningen for pårørende innen psykiatrien og Galebevegelsen jobbet fram et prosjekt som i disse dager overleveres politikerne i form av en fyldig rapport. Bak interimstyret står utallige brukere, deres foreldre, søsken og øvrig familie som ønsker et verdig botilbud for sine. Bare én person er uten pårørende- eller brukererfaring i interimstyret, og det er undertegnete.

Interimstyret har konsentrert seg om å skaffe til veie erfaringer som er gjort med ulike typer brukerstyrte botilbud i Norge og utlandet. Det har vært foretatt flere studiereiser, blant annet til Magnus Stenbock i Sverige og til Huset i Larvik. Det har vært avholdt et eget skoleringsseminar i regi av prosjektet. På fjorårets Amaliedager ble det også arrangert et åpent og ganske godt besøkt møte, der brukere og andre kom med nyttige innspill til interimstyrets videre arbeid.

Interimstyret har møttes omlag en gang i måneden, og Reidun Berger har vært ansatt som prosjektleder i en 20% stilling.

Etterhvert som interimstyret har arbeidet, har ideene om hvordan et brukerstyrt botilbud i Oslo bør se ut begynt å ta form. Men det har ikke alltid vært enighet. Skal det være lov å røyke i fellesarealene? Bør rus tillates? Hvor går grensene for den enkelte beboers privatliv? Hvor mange ansatte bør det være? Vi har gitt oss selv lov til friske meningsutvekslinger og "temperatur" på møtene, noe som har fungert positivt for gruppedynamikken. Dette har også ført til godt gjennomarbeidete konklusjoner, og et godt utgangspunkt for politikerne til å kunne realisere prosjektet.

Administrering av hverdagen på huset har vært viktig i forprosjektet. Den enkelte beboer må være en aktiv deltaker i husets felles gjøremål, ikke minst for at stedet skal være et godt og trygt sted å bo. Det overordnede perspektivet har vært det almenmenneskelige behovet for å leve i meningsfylte sammenhenger og bli møtt med respekt.

Forprosjektet har formulert en formålsparagraf for Brubo som lyder: "Brubo er et brukerstyrt botilbud til mennesker med psykiske lidelser og/eller mennesker med erfaring fra den etablerte psykiatrien. Beboerne søkes satt i stand til å mestre hverdagen gjennom størst mulig grad av frihet innenfor trygge, hyggelige og ivaretakende felles rammer. Vi

ANNONSE

Gruppen til Familiens Selvstendige Rett

Føler du deg urettferdig behandlet av barnevernet?

Din anonymitet beskytter ikke deg, men barnevernet. Organiser deg!

Kontingenten er kun kr. 20,-. Den innbetales til bankkonto nr. 3411. 24. 69623 v/ Jannicke Lund Andersen, Hardangervegen 186, 5222 Nesttun

Du kan også ringe til Gruppen til Familiens Selvstendige Rett: Tlf. 55 96 05 74 Mobiltelefon 911 55 173.

Ikke nøl - ta kontakt!

bygger på respekt for den enkelte beboer, og setter ikke strenge krav til ytre stil og oppførsel så lenge dette ikke fungerer sjene-rende for husets øvrige beboere."

Ellers er dette noen av hovedkonklusjonene til forprosjektet:

Rekrutteringen av beboere til Brubo kan enten skje ved direkte søknad fra enkeltpersoner, eller ved søknad fra institusjoner og det offentlige tjenesteapparat. Antall beboere settes til et sted mellom 15 og 20, avhengig av størrelse på huset og andre begrensende faktorer. Det settes ikke begrensinger i botid. Den enkelte beboer betaler en overkommelig husleie, som ikke er ment å dekke de reelle kostnadene ved å bo. Den enkelte beboer bekoster sin egen mat, men det arrangeres et felles måltid om dagen betalt av huset. Brubo betaler fellesutgifter (strøm, kommunale utgifter osv.), og har også til rådighet et eget budsjett for sosiale tiltak og arrangementer for beboerne.

Den enkelte beboer har rett til et privatliv, og hver beboer skal ha enerom med bad. Allmøtet for beboerne gis stor myndighet i styringen av huset.

Interimstyret går ikke inn for at det stilles formelle krav til de ansatte, men det legges vekt på personlig egnethet og forståelse for Brubos idégrunnlag. På sikt er det et mål å ansette personer i disse stillingene som selv har erfaring fra huset eller psykiatrien.

Nylig møtte representanter for interimstyret helse- og sosialkomiteen i Oslo. Det var et positivt møte, og ved avslutningen av forprosjektet forutsetter interimstyret at botilbudet sikres politisk flertall og virkeliggjørelse, slik at Brubo kan etableres og komme i drift så raskt som mulig - forhåpentligvis i løpet av 2004.

Slik vi ser det er en av de mest presserende oppgavene for å sikre et brukerstyrt botilbud i Oslo nå å finne og sikre et egnet bygg tilpasset formålet med Brubo. I dette er det nødvendig med aktiv hjelp og tilretteleggelse fra aktuelle kommunale etater. Dernest er det å sørge for en sikker og god økonomisk forankring som ikke belaster beboerne/brukernes egen økonomi over evne avgjørende. Dette innebærer at Brubo sikres finansiering over det kommunale budsjettet. Vi er sikre på at dette også er en god samfunnsøkonomi.

Målgruppa for Brubos forprosjekt har vært de som har det aller vanskeligst. Den største utfordringen innen psykiatrien de siste 10 årene har vært nedbyggingen av institusjonene uten at nødvendige botilbud er blitt stilt til rådighet. Det som trengs nå er et mangfold tilpasset ulike behov. Forprosjektet har ønsket å bidra til en bedring på dette feltet med utgangspunkt i brukernes egne behov, erfaringer og ressurser. Nå er det opp til Oslos politikere å la handling følge ord.

WSOs initiativ på dette feltet kan komme til å bety mye for mange i årene som kommer. ***Are Saastad***

WSO-sider

Neddyssing av seksuelle overgrep ved Dikemark og Gaustad

Landsforeningen We Shall Overcome (WSO) og tidsskriftet Søkelyset har kjennskap til tre saker som gjelder seksuelle overgrep mot kvinnelige psykiatriske pasienter fra pleiere og psykiatere, der slike overgep blir dysset ned av øvrig personale. Det dreier seg om en sak fra Dikemark sykehus, en fra Gaustad sykehus og en der begge sykehusene er innblandet. Sakene gjelder de siste 20 årene, saken fra Gaustad sykehus er forholdsvis fersk. Her ble den aktuelle pasienten truet med at hennes rehabiliteringsopplegg ville bli avbrutt dersom hun anmeldte forholdet. I et av de andre tilfellene dreier det seg trolig om voldtekt av en pasient fra en pleier.

WSO mener historiene er meget troverdige, men sitter ikke på avgjørende bevis. Vi har ikke funnet det riktig å presse på de aktuelle kvinnene til å stå fram.

WSO er også kjent med at tre tidligere psykiatere fra Dikemark og Ullevål sykehus beskyldes for å ha hatt seksuelle forhold til flere av sine kvinnelige pasienter. Uten mer konkrete opplysninger ønsker vi ikke å gå videre med navn.

I tillegg kjenner vi til et tilfelle fra Gaustad sykehus der to ekstravakter viste pornofilm for pasientene. Dette tilfellet ble etter vårt initiativ omtalt i media. Utover det kjenner vi ikke til mediaomtale av seksuelle overgrep ved Oslo-sykehusene. Kombinert med vår kjennskap til disse konkrete sakene gir dette grunnlag for mistenksomhet. Det kan tyde på at det i Oslo-psykiatrien er en kultur der kjente seksuelle overgrep dysses ned.

Vi vet ikke hva Statens Helsetilsyn kan gjøre i denne anledning, vi synes imidlertid det er viktig at dere er orientert.

Vennlig hilsen
Tormod Bakke
organisasjonssekretær WSO

(Dette brevet ble sendt Statens Helsetilsyn 18. september 2002. Vi har hittil ikke fått svar på det.)

Etter først å ha blitt utestengt fra Høybråtens kontaktutvalg:

WSO får helseministeren i tale

Endelig har WSO lyktes med å få norske myndigheter i tale, med svarbrev fra helseminister Høybråten personlig.

Det begynte med at WSOs leder Kjell Mjønes skrev brev til helseministeren 22.juli 2002: Angående Opptrappingsplanen for psykisk helse

«Jeg viser til Deres brev av 30.05.2002 til brukerorganisasjonene innen psykisk helse (…) om et kontaktforum for Opptrappingsplanen for psykisk helse. Jeg ser det som sterkt beklagelig at vår Landsforening ikke ble innvitert til kontaktmøtet 4.juni. (...) Ifølge vårt Landsstyremøte 15.-16.juni finner WSO det merkelig at den eldste brukerorganisasjonen ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til av helsemyndighetene. Vi er en brukerorganisasjon som representerer et godt alternativ til det tradisjonelle syn innen psykiatrien, med mye pillebruk og tvang. (…) Som leder for WSO, hovedarrangør av Amalie-dagene, vil jeg sette pris på om Helseministeren ville besøke et av arrangementene.»

WSO fikk svar fra underdirektør Inger Johanne M Kvarme 7.oktober 2002, der hun blant annet skriver:

«Dersom forumet blir for stort, er det vanskelig å ha en god diskusjon. (…) Det er en åpen mulighet for alle brukerorganisasjoner til å samarbeide med representantene i Referansegruppen og komme med viktige innspill til Opptrappingsplanen, gjennom disse.»

WSOs styre vedtok deretter følgende åpne brev, sendt 28.oktober 2002:

«WSO skrev i juli til helseminister Høybråten med krav om å bli representert i de rådslagninger som statlige myndigheter har med enkelte brukerorganisasjoner. Dessverre videresendte Høybråten brevet til underdirektør Inger Johanne Kvarme, som i oktober svarte på samme intetsigende måte som vi er vant til derfra. Til tross for gjentatte purringer klarer ennå ikke departementet engang å sende WSO referater fra disse møtene. (...) Helseministeren hadde 16.10 en kronikk i Dagsavisen med mye selvskryt. Noe av det er bra, men alt i alt er WSO lite imponert. Helseministeren skryter av at det er gitt tilsagn om bygging av 1600 nye boliger på landsbasis. Men dette er jo som en dråpe i havet, behovet for Oslo alene er betydelig større enn dette. Norge ligger på topp i Europa når det gjelder tvangsinnleggelser, vi har en behandling av schizofrene som faktisk hindrer folk i å bli friske, det sløses for milliarder i psykiatrien, og brukermedvirkning er stort sett bare ord man pynter seg med ved fine anledninger. Og fortsatt medisineres de fleste pasienter med stoffer som gir hjerneskade ved lang tids bruk, og som gjør at svært mange begynner å røyke for å lindre bivirkningene.

«Dersom forumet blir for stort, er det vanskelig å ha en god diskusjon»

WSO er landets eldste brukerorganisasjon, og har i 34 år vært det fremste talerør for psykiatriske pasienters rettigheter i Norge. De siste årene har WSO i en rekke saker tatt initiativet til samarbeid med de andre brukerorganisasjonene innen voksenpsykiatrien: Mental Helse, LPP, Galebevegelsen og Aurora, som er invitert med i vellykkede tiltak som Amalie-dagene og Brubo (brukerstyrt botilbud i Oslo, et forprosjekt med enstemmig tilslutning fra bystyret i Oslo). WSO har etterhvert etablert et brukbart samarbeid med lokale myndigheter i fylker som Oslo, Østfold og Hedmark. Det er på tide at statlige myndigheter kommer med i dette arbeidet for psykiatriske pasienters rettigheter, i det minste slik at stortingsvedtak (opptrappingsplanen) og lovverk om brukermedvirkning blir fulgt opp i praksis. (...) Blir Dagfinn Høybråten den som klarer å snu trenden, som klarer å føre Norge vekk fra rollen som versting i Europa når det gjelder psykiatri?»

Helseminister Høybråten svarer så personlig i brev til WSO 6.desember 2002:

«I brevet tar WSO opp en rekke forhold som foreningen anser som sentrale for at vilkårene for mennesker med psykiske lidelser skal bli bedre i Norge. Blant de temaer WSO tar opp er behovet for boliger til mennesker med psykiske lidelser, den statistisk relativt omfattende bruk av tvang som praktiseres i norsk psykisk helsevern, og behovet for å gjennomføre reell brukermedvirkning. Jeg deler WSOs syn på at det er viktige områder. (...) Jeg er også helt enig med WSO i at tvangsbruken i Norge overfor mennesker med psykiske lidelser er altfor høy. (...) Jeg ber om at dokumentasjon, innspill og synspunkter som WSO ser som viktige, spilles inn til Sosial- og

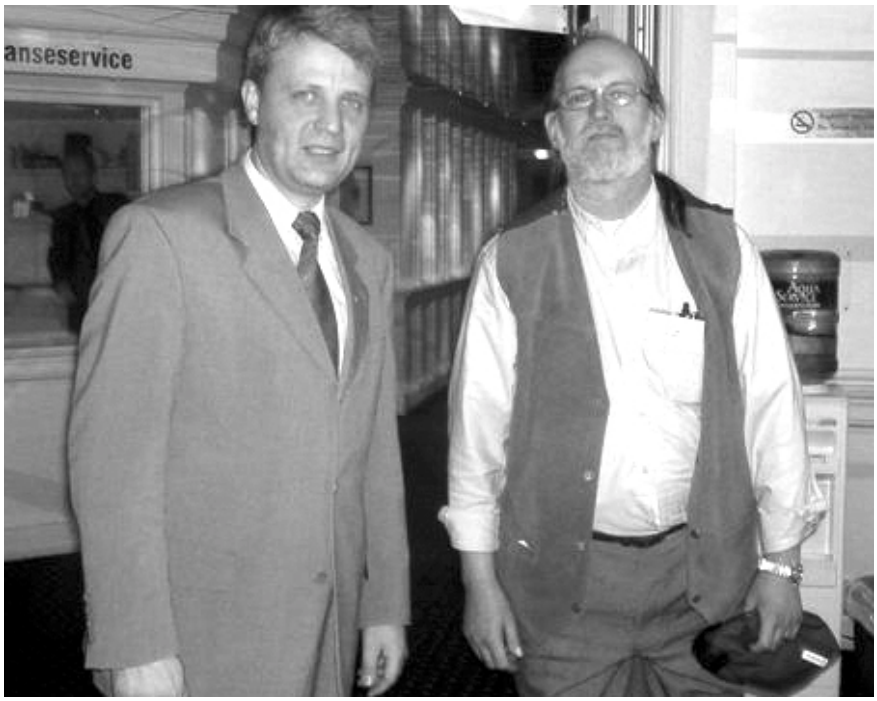

Leder i WSO, Kjell Mjønes, møtte helseminister Kjell Høybråten under en konferanse nylig. Møtet fulgte en intens brevveksling om vesentlige sider av norsk psykiatri, og førte til lovnad om et møte med ministeren.

helsedirektoratet. Dette gjelder også synspunkter WSO fremmer i sitt brev knyttet til behandling og medisinbruk. Påstandene er svært alvorlige, men faglige i sin karakter, og det er derfor svært viktig at påstandene dokumenteres og drøftes med Sosial- og helsedirektoratet, som er sentrale helsemyndigheters faginstans.»

WSOs organisasjonssekretær Tormod Bakke skrev deretter svar 16.januar 2003:

«WSO takker helseminister Høybråten for personlig og positivt svar på vårt åpne brev. Vi håper at brevet blir innledningen til en dialog. (...) WSO har begrensede ressurser, men kan være en veileder for myndighetene til selv å lete fram dokumentasjonen, for den finnes selv om den har vært oversett av norske myndigheter. Først og fremst dreier det seg om to hovedgrupper av sterke psykofarmaka, nemlig nevroleptika og SSRI (populært kalt lykkepiller).

Det har vært vel kjent og dokumentert i 20 år at nevroleptika gir mange og alvorlige bivirkninger, blant annet parkinsonliknende symptomer som stivhet, skjelvinger og ufrivillige bevegelser. Mest solid er det dokumentert hos den amerikanske psykiateren Peter Breggin, men slik dokumentasjon kommer også fra de mer seriøse legemiddelfirmaene, fra RSMH (se vedlegg) og mange andre steder. Symptomene er gjerne svært plagsomme ved første gangs bruk av nevroleptika, deretter tilpasser hjernen og kroppen seg medisinene, de skaper fysisk avhengighet og det blir veldig vanskelig å slutte med dem. Men etter flere års bruk blir plagene likevel tydelige, kalt tardive dyskinesier, en hjermeskade som for mange er irreversibel. På 1990-tallet kom en rekke nye nevroleptika, som ble markedsført å være uten slike bivirkninger. Virkeligheten er en annen, for eksempel har Zyprexa vist seg å være det kanskje største problemstoffet av dem alle, og er nå satt på overvåkningslista med tanke på forbud (*Dagbladet 1.11.2002*). Vi vil understreke at det er store individuelle forskjeller på hvordan mennesker reagerer på nevroleptika.

«Dessverre videresendte Høybråten brevet til underdirektør Inger Johanne Kvarme, som i oktober svarte på samme intetsigende måte som vi er vant til derfra»

De siste fem årene har det kommet økende dokumentasjon om at sigarettrøyking, dvs nikotin, til tross for sine mange skadevirkninger, virker forebyggende på noen få sykdommer, blant annet Parkinsons sykdom, der risikoen minsker med 50% (*Dagsavisen 22.4.2002*). Informasjonen kom så vidt vi vet først fra en gruppe britiske forskere som var opptatt av å dokumentere skadevirkningene av tobakk (*Dagbladet ca 1997*). De nevnte ialt seks sykdommer der nikotin var forebyggende, foruten Parkinsons sykdom blant annet tykktarmskreft og enkelte hjertelidelser. Disse opplysningene stemmer med det vi har observert gjennom femten års frivillig arbeid på dette området, røykere er vesentlig mindre plaget enn ikke-røykere av bivirkningene av nevroleptika. Vi ser også at ikke-røykere er mye mer utsatt for vektøkninger som følge av nevroleptika enn røykere. Det er ikke uvanlig med vektøkning på 30-40 kg i løpet av et år. Vi ser også at eldre mennesker som ikke røyker ofte utvikler alvorlige parkinsonsymptomer etter to år eller mindre på nevroleptika.

Vi er klar over at nevroleptika for mange typer psykoser har vist seg effektive når det gjelder å skjule symptomene, og dette er grunnen til at de tross alt brukes. Men det er et alvorlig valg å gjøre med tvang

overfor andre mennesker, og en grundig vurdering av fordeler og ulemper hadde etter vår mening ofte gitt som konklusjon at det er bedre å la være. Ikke minst gjelder dette overfor den store gruppen schizofrene, som vanligvis har få positive virkninger av nevroleptika. For denne gruppen er det dokumentert bedre resultater med miljøterapi helt eller stort sett uten nevroleptika (*Jaakko Seikkula, Barbro Sandin med flere, se Søkelyset*).

«WSO har begrensede ressurser, men kan være veileder for myndighetene til å lete fram dokumentasjon. Først og fremst dreier det seg om to hovedgrupper av sterke psykofarmaka, nevroleptika og SSRI (populært kalt lykkepiller)»

Når det gjelder de nye antidepressiva (de såkalte lykkepillene eller SSRI), var dokumentasjonen om risikoen ved bruk av disse kjent fra USA før de ble tatt i bruk i Norge, og Europarådet anbefalte sine medlemsland å forby slike stoffer. Dette gjelder både problemene med fysisk avhengighet, og det faktum at et mindretall av brukerne reagerer uforståelig aggressivt på slike medisiner. Eli Lilly, som produserer Prozac (den første lykkepillen, i Norge kalt Fontex), fikk ei tid store økonomiske problemer på grunn av alle erstatningssakene mot Prozac. Også her i Norge har vi kjente eksempler på at brukere av SSRI ender opp med å skyte vilt rundt seg. (...) Men på samme måte som med nevroleptika, er det også her store indi-viduelle forskjeller, og trolig en tredjedel av brukerne ser ut til å ha meget positive erfaringer, mens omtrent like mange får alvorlig forsterket sine problemer på grunn av disse medisinene. Akkurat her er det så vidt vi vet ikke gjort noen skikkelige brukerundersøkelser i Norge, til tross for at disse medisinene har vært i bruk i snart ti år, og at mange enkelttilfeller av alvorlige plager er kjent. Dessverre er det slik at de mennesker som har negative erfaringer med psykofarmaka, sjelden har ressurser til å stå fram med sine plager, de er ofte gjemt bort på institusjoner, eller har mer enn nok med å klare seg fra den ene dagen til den neste. Derfor blir den informasjon og den erfaring som disse menneskene har, ofte oversett både av psykiatere og av myndighetene. WSO har siden 1968 vært den fremste talsmann for deres rettigheter i disse spørsmålene, til tross for begrensede ressurser. (...) Vi har her i Norge begynt å få den samme utviklingen som i USA, der legemiddelfirmaene går inn og sponser psykiatere og leger, sykehusavdelinger og pasientorganisasjoner, og det er ingen tvil at informasjonen også til våre myndigheter har vært påvirket av det. Men vi merker oss at blant annet Einar Kringlen, tidligere leder av Rådet for Psykisk Helse, samt tidligere leder for legeforeningen og helsepolitiske talsmenn for SV, Sp og Krf offentlig har tatt til orde mot en slik utvikling. Derfor har vi håp om at disse viktige sakene blir tatt opp på en skikkelig måte, og WSO vil etter beste evne bidra til en saklig og seriøs debatt.»

«Vi har Norge begynt å få en utvikling som i USA, der legemiddelfirmaene sponser psykiatere, sykehusavdelinger og pasientorganisasjoner, og det er ingen tvil at informasjonen også til våre myndigheter har vært påvirket av det»

WSO har til nå ikke mottatt noen respons på dette brevet fra Sosial- og helsedirektoratet. Vi skal nå purre på dette.

WSOs leder Kjell Mjønes hilste på helseminister Høybråten på en konferanse i Fredrikstad nylig, og fikk langt på vei et løfte om et møte på hans kontor.

WSO har tatt kontakt med juridisk ekspert:

Gruppesøksmål fra Zyprexa-brukere

WSO og Søkelyset har fått særdeles mange henvendelser fra misfornøyde Zyprexa-brukere. Samtidig har Zyprexa havnet på overvåkningslista med tanke på et forbud. Vi har derfor tatt kontakt med en av Norges fremste eksperter på erstatningsrett og planlegger et gruppesøksmål mot psykiatrien og legemiddelprodusenten Eli Lilly. Muligens vil vi gjøre det slik at vi kjører en eller flere pilotsaker som så vil danne presedens og gjøre det enkelt for seinere saksøkere å nå fram. Interesserte Zyprexa-brukere og pårørende bes ta kontakt med WSO for nærmere informasjon.

Mette-saken:

Klage på overgrep og urettmessig tvangsinnleggelse

Til Fylkeslegen i Hordaland

Landsforeningen We Shall Overcome (WSO) ber Fylkeslegen i Hordaland se nøye på denne saken, som vi mener avslører alvorlig svikt i rettssikkerheten for psykiatriske pasienter i Hordaland. Klagen gjelder Sollien nervesanatorium og Valen sjukehus, samt Os kommune og (tre leger). WSO mener at denne saken er så alvorlig og prinsipielt viktig at vi vil forfølge den helt til topps, om nødvendig helt til mennerettighetsdomstolen i Strasbourg. Vi håper og tror likevel at saken vil løse seg lenge før det blir aktuelt.

Vedlagt følger skriv fra Kontrollkommisjonen for Valen Sjukehus datert 21.oktober 2002, vedrørende klagesak fra "Mette". Papirene fra kontrollkommisjonen bekrefter vår mistanke om at denne saken dreier seg om misbruk av psykiatri i en barnefordelingssak. Initiativet til denne ulovlige tvangsinnleggelsen kom fra barnevernstjenesten i Os kommune, til tross for at "Mette" ikke hadde barnet boende hos seg, og kun stilte opp til samvær når faren ønsket det, et samvær som såvidt vi forstår var meget vellykket. WSO mener at "Mette" med hjelp av sin familie vil være fullt ut i stand til å ha den daglige omsorgen for barnet. Det oppsiktsvekkende i denne saken er at barnevernet og psykiatrien blir misbrukt og lar seg misbruke til å tvangsinnlegge et menneske. Her er det ikke hensynet til pasientens beste som er lagt til grunn, men utenforstående hensyn (der det er ulike meninger om hva som er best).

Det oppsiktsvekkende i denne saken er at barnevernet og psykiatrien blir misbrukt og lar seg misbruke til å tvangsinnlegge et menneske

Vi merker oss at kontrollkommisjonen fastslår en rekke alvorlig feil og overgrep. Det er ikke sannsynliggjort at hovedkriteriet (alvorlig sinns-lidelse/psykose) er tilstede, og kommisjonen sier at heller ikke nødvendige tilleggskriterier er til stede. Videre retter kommisjonen en skarp kritikk mot innleggende myndigheter og mot Valen sjukehus for manglende undersøkelser. Vi ber om at Fylkeslegen kommer med en tilstrekkelig skarp reaksjon til at slike overgrep ikke gjentar seg.

WSO mener videre at "Mette" har fått feilaktig diagnose, det dreier seg ikke om schizofreni, men om en reaktiv psykose etter en spesielt hard og vanskelig fødsel. Verken alder for første psykose eller hennes symptomer passer med schizofreni, men passer relativt godt med en reaktiv psykose som er feilbehandlet. Vi ber derfor om at Fylkeslegen også vurderer hennes sykehistorie før den aktuelle tvangsinnleggelsen 30.sept. 2002.

Tormod Bakke
organisasjonssekretær
Landsforeningen We Shall Overcome (WSO)

(Brevet er anonymisert før trykking i Søkelyset, og papirene fra kontrollkommisjonen trykkes ikke her.)

Kommentar: WSO har i denne saken bidratt sterkt til å få opphevet en urettsmessig tvangsinnleggelse. "Mette" ble naturligvis sterkt preget av det som skjedde, men kom seg relativt raskt da hun kom hjem i trygge omgivelser. Dette var første saken der WSO gikk inn med personlig ombud. WSO følger fortsatt opp saken og har jevnlig kontakt med "Mette" og familien.

Etter knapt tre måneder ga fylkeslegen i Hordaland beskjed om at saken er tatt til behandling.

Psykiatrien på Vestlandet

Brev til
Mental Helse Hordaland,
Mental Helse Sogn og Fjordane,
Erling Jahn,
Einfrid Halvorsen

Landsforeningen We Shall Overcome er en forening som arbeider for å bedre forholdene for psykiatriske pasienter. Vi har et klart inntrykk av at psykiatrien i Hordaland og i Sogn og Fjordane er spesielt autoritær og gammeldags, med ensidig vekt på medisinering og kontroll, mens moderne metoder som miljøterapi og psykoterapi i stor grad blir forsømt.

Vi vil derfor invitere Mental Helses fylkeslag på Vestlandet til et samarbeid med sikte på hva vi kan gjøre for å rette på forholdene. Vi imøteser Deres svar med interesse.

Vennlig hilsen
Tormod Bakke
organisasjonssekretær WSO

(Brev sendt 20. februar 2003)

Til minne om Henry Severin Kongsvik

Henry er en av veteranene i WSO. Han er en av de få som har klart å få slettet sin diagnose og som har fått psykiatriens aksept på at det var et overgrep å legge ham inn. Jeg traff ham først på "31 B" i Grønlandsleiret der han alltid var kjent som en omgjengelig og hyggelig kar. Henry har testamentert en ukjent sum til Landsforeningen We Shall Overcome. Henry døde nylig etter et halvt års tid i koma. En mindre hjerteoperasjon gikk feil. Vi lyser fred over Henrys minne.

Tormod Bakke

Amaliedagene 2002

For fjerde år på rad sto WSO som hovedarrangør for Amalie-dagene i Oslo i august, medarrangører var Galebevegelsen, Aurora og Pårørendeforeningen (LPP Oslo). Arrangementet var i fjor det største innen området psykiatri i Oslo, med 390 deltakere på 10 tilstelninger i løpet av 6 dager. Sentrale innledere var Kate Millet, Jaakko Seikkula, Tom Andersen, Rut Tellefsen, Inger Emilie Nitter, Reiulf Steen og Maths Jesperson, samtidig som det på avslutningsdagen var flere aktuelle filmer om psykiatri. Mediedekningen var heller dårlig. Oslo kommune og Fylkeslegen i Oslo bidro med tilsammen 30 000 kr, mens medarrangørene deltok med en andel på 5000 kr. Det ble likevel et underskudd på vel 45 000 kr som WSO må dekke selv. Totale utgifter for Amaliedagene 2002 var vel 90 000 kr.

WSO Oslo og Akershus i godt gjenge

WSO Oslo og Akershus har i lengre tid arbeidet med et interimsstyre. Fra høsten 2002 har det vært arrangert faste hyggekvelder på WSOs kontor. Fra nå av arrangeres det faste, åpne medlemsmøter med informasjon og sosialt samvær i Grønlandsleiret 31 B en torsdag hver måned fra kl 18. Den første torsdagskvelden 3.april ble meget vellykket med bursdagsfeiring for WSOs leder Kjell Mjønes, visesang ved Dag-Olav Sivertsen og 20 deltakere. De to neste møtene blir **8.mai og 12. juni.**

På årsmøtet til lokallaget 5.mars 2003 ble styret med leder Inger Knutsen, Erik Stormbo, Kai Blixt og Øystein Stensen gjenvalgt, i tillegg ble Ellen Andersen, Erik Holsjø og Ingeborg Carlsen valgt inn som vararepresentanter. Årsmøtet var ellers en trivelig opplevelse med koselig opptreden av den kjente visesangeren Sissel Kvambe.

Tormod Bakke

Lyspunkter –
om enn aldri så små
hjelper deg til å holde ut
på den veien du må gå
for å nå frem til Gud

Stjernene –
var det i nattemørket
fikk du ikke sove
studerte du dem nøye
fant oppmuntring og svar

Dagdrømmene –
hjelper deg likeså
til å se lyset i mørket
når dagene blir for triste
og grå
er det noe du tross alt kan
håpe på

Psykosen
ytterligere en fantasiverden
noen klarer å trylle frem
fra sitt indre når de blir
ribbet
for alle ytre stimuli og
illusjoner

Håpløsheten
er hva du tvinges inn i
dersom ingen
fremtidsutsikter
tillates og får næring
blir det rett og slett helvete

Psykiatrien
har i sin mangel på tro
på mennesket – dets
berettigelse
og guddommelige opphav

L y s p u n k t e r

Dikt av
Elin Sverdrup-Thygeson
21.10.2002

en utrolig negativ kraft

Lyseslukker
er en for mild
karakteristikk
av den daglige
tilintetgjørelsen
av det selvet som forsøker
å hevde seg ved å stikke
hodet fram

kraftanstrengelse
når virkeligheten stemmer
så lite
med den indre
forestillingen
av hva livet skulle
innebære

Usynlighet
er døden og derfor et

Tilværelsen
kan gjøres så lysfattig og
meningsløs
at de som har ansvaret
utfører ordrer etter
læreboka
bør innse at hva de
bedriver

er t o r t u r
som driver mennesker til
vanvidd
total oppgivelse av egen
eksistens
blottet for anstendighet og
verdighet
ser vi nok av eksempler på

Selvmordet
blir den ytterste

våpen
i det ondes tjeneste når det
å ha tid og øye og øre for
hverandre
drukner i dagligdagse
plikter

Følsomheten
må beskyttes fra
ondskapens åndehær
likegyldighet hos de
velutdannede
uforstand blant pårørende
og venner
- å få lov til å strebe mot
noe

noen lyspukter
som kan være erkjennelse
kunnskap
og sannhet
i forening

Så - la oss være veivisere
bli som barmhjertige
samaritanere
får nye roller, alle sammen
som betyr å få gi det beste
av oss selv

På den måten fungere som
profesjonell
- at vi unner hverandre å
lykkes
- at vi oppmuntrer og blir
takknemlige
for hvert et lite lyspunkt på
veien

- At vi søker til kilden
til vårt aldri sviktende
opphav
til fornyelse og kraft
selv når alt synes svart

- i harmoni med oss selv
skaperverket og den ånd
som i begynnelsen svevet
over vannene
før skaperordet lød: ***"Det bli lys!"***

- slik bør vi gå sammen
mot enden
- den endelige slutt på
pinslene
for dem som søkte å gjøre
det gode
og valgte å ta imot
beskyttelse
fra Guds Nåde -

Juklerøds journaler er politikk

Av Velaug Lie

Diverse media har informert om Arnold Juklerøds journaler (eller svarteboka som han selv benevnte den) fra Gaustad sykehus som ble offentliggjort på internett, nøyaktig seks år etter hans død, den 25. januar i år.

Arnold Juklerøds ønske var at alt angående hans sak skulle offentliggjøres. Og da Stortinget sa nei! til offentlig granskning av hans sak den 31. mai 1996 er det nå helt naturlig at hans journaler blir offentliggjort på internett. Nå kan det norske folk selv granske hvordan politiske fanger i Norge blir kneblet på norske sinnssykehus.

I Samfunnsliv 1. august 2001 skreiv også Synnøve Fjellbakk Taftø om psykiaternes makt og knep. I 1951 var professor Ørnulv Ødegård på Gaustad sinnssykehus arkitekten bak en ny sinnssykehuslov. Der ble det slått fast: "Alvorlig sinnslidelse" skulle etter norsk rett være nøyaktig det som undersøkende lege fant for godt å legge i begrepet på undersøkelsestidspunktet. Og slik har det vært siden. **OBS!** Professor Nils Adolf Retterstøl (også ved Gaustad og sterkt inne i Juklerødsaka) var nabo til departementsråden i Kirke, - utdannings- og forskningsdepartementet som Juklerød avslørte angående den massive og ulovlige skolenedleggelsen. Arnold Juklerød har med sin kamp avslørt også de mest grove, grunnlovsstridige og kamuflerte metoder som maktapparatet bruker for å kjøre over både menneskeverd og demokrati.

Jeg merket meg også en NTB-melding i Aftenposten og Dagen 28. februar 2002. Direktør Georg Apenes i Datatilsynet anmelder den som har lagt ut Arnold Juklerøds journaler på internett. Dette er kjente toner fra "makta" angående Juklerødsaka. Når maktpersoner blir avslørt blir de desperate. Derfor brukte "makta" flere 10-talls millioner kroner av skattebetalernes penger for å kneble og ødelegge livet til den friske og meget intelligente mannen Arnold Juklerød. Så når nå direktøren og politikeren Georg Apenes sier de skyldige skal bli dømt og straffet er det en gledelig nyhet.

Politikernes maktarroganse kan vi fortsatt avsløre gjennom en massiv skolenedlegging.

ARNOLD JUKLERØD (1925-1996):

PRESSEMELDING

Den 25. januar 2002 var det seks år siden Arnold Juklerød døde. I august 2000 fikk jeg overlevert de inntastede datafilene av Arnold Juklerøds journaler, som var blitt samlet og tastet inn av Arnold Juklerøds nærmeste venner, og siden august 2000 har jeg arbeidet med en utgivelse av hans journaler fra Gaustad Sykehus.

Jeg har antatt som en selvfølgelighet at en del opplysninger i disse journalene måtte anonymiseres og sladdes før utgivelse, hvilket gjelder navn på andre pasienter, som ikke omfattes av Arnold Juklerøds fritagelse av andre for taushetsplikt, og opplysinger av svært personlig, familiær og intim karakter som vedrører Arnold Juklerøds avdøde kone eller hans nålevende barn. Når datoen for utgivelsen nærmet seg, måtte jeg erkjenne at mange av dem som kjente Arnold Juklerød og som stod ham nær, som kjente ham langt bedre og som stod ham langt nærere enn det jeg gjorde, på det mest bestemte mente at disse opplysningene ikke skulle sladdes før utgivelse. Jeg ønsket ikke å stå medansvarlig for en slik usladdet utgivelse og jeg trakk meg derfor midt i januar 2002 fra dette journalutgivelsesprosjektet. Jeg synes det er særdeles beklagelig at andre har latt slike opplysninger komme frem for offentligheten, da jeg mener det må oppleves krenkende for Arnold Juklerøds efterlatte.

Jeg ønsker derfor å presisere at den utgivelse av journalene som nå er offentliggjort, ikke har noe med Ingar Holst Forlag å gjøre.

Oslo, den 26. januar 2002,
Ingar Holst, redaktør
Ingar Holst Forlag

Red. anm.: Pressemeldinga fins på internett på www.holst.no: www.holst.no/Ingar.Holst.Publishing.Co/irregular-papers/irr7i.html. Sammen med pressemeldinga har Ingar Holst på denne internettsida lagt ut "en lettere omarbeidet utgave av det som skulle ha vært mitt forord til den redigerte utgivelsen av journalene som jeg lenge forberedte". På 6-årsdagen for Juklerøds død 25. januar 2002 la Arve Kirkevik ut Juklerødjournalen, "svarteboka" til norsk psykiatri generelt og Gaustad generelt, på internettsida arki.fuck-the-law.org. Arve har også lagt ut diverse tilleggsinformasjon, bl.a. de berykta komparentopplysningene i Juklerødjournalen (opplysninger fra tredjepart som psykiatrisk diagnostiserte og internerte ikke har rett til å se, men som Juklerød likevel etter lang tid fikk tak i). Se for øvrig Arild Karlsens Juklerødside home.no.net/gladmann/jukler.htm for informasjon om Juklerød på internett. Nedenfor følger et leserbrev som har stått i flere aviser av Velaug Lie om webutlegginga av Juklerødjournalen.

Adresseliste:

SØKELYSET Boks 8817 Youngstorget, 0028 Oslo, bankgiro 7874 06 42773, abonnement kr 100,- for 4 nr (2 år), institusjoner 100,-/år tlf./fax **2220 1886**

Amalie Norsk Forlag Boks 8817 Yougstorget, 0028 Oslo, bankgiro 7877 06 55403 tlf./fax **2220 1886**

Landsforeningen We Shall Overcome (WSO)
Boks 8817 Youngstorget, 0028 Oslo
Besøksadresse Møllergata 42 B, 0179 Oslo,
kontortid mand., onsd. og evt. fredag 12-15
bankgiro 6242 05 24639, medlemskontingent kr 100,- tlf./fax **2220 1886**

Aktivitetssenteret «31B» - *«handling - ikke behandling»*
Grønlandsleiret 31 B, 0190 Oslo tlf. **2217 2698**
åpent mandag 17-21, tirsdag-fredag 10-15 fax **2217 5457**

AURORA Boks 8815 Youngstorget, 0028 Oslo,
besøksadresse tirsdag 17-21: Smedgata 32 tlf. **2219 2200**

Folkeaksjonen mot Psykiaternes Overgrep (FAMPO) v/Dag Hiåsen, 3355 Solumsmoen (ukjent tlf.nr.)

Galebevegelsen i Oslo v/Elin Sverdrup-Thygeson, Østgaardsgt 23 B, 0474 Oslo tlf. **2237 5128**

Galebevegelsen i Danmark/tidsskriftet Amalie
Dr Abildsgårds alle 15 st th, DK-1955 Fredriksberg, tlf. **00 45 3535 7750**
dansk postgiro 3 35 86 07 fax **00 45 3536 7750**

LPP - Landsforeningen for pårørende inne psykiatrien Mølleveien 4, 0182 Oslo tlf. **2329 1968**/fax**23291942**

LPP Oslo Sognsvannsveien 21, 0320 Oslo tlf. **2249 1922**//fax **2292 3626**

Landsforeningen Rettferd for Taperne
Boks 84, 2882 Dokka tlf. **6111 1880**
fax **6111 1810**

Landsforeningen for voldsofre
Ensjøsvingen 10B, 0661 Oslo tlf. **2265 5455**
Hjelpetelefon og mottak for voldsofre tlf. **2219 3290**

Mental Helse Norge Boks 298 Sentrum, 3701 Skien tlf. **3558 7700**/fax **3558 7701**
Hjelpetelefon åpent hele døgnet tlf. **810 30 030**

Mental Helse Oslo Boks 276 Sentrum, 0103 Oslo
Besøksadresse torsd. 18-21: Prinsens gt. 6, 4. etg. tlf./fax **2241 2420**

Kirkens SOS hjelpetelefon - åpen hele døgnet **815 33300**

Nyttige telefoner i Oslo-området:

Legevakten (også mottak for voldtektsofre)	**2293 2293**
Voldtektsmottaket	**2211 7090**
Sosial vakttjeneste	**2211 7090**
Krisesenteret for kvinner i Oslo	**2237 4700**
Krisesenteret for kvinner i Asker og Bærum	**6713 3500/6713 3555**
Krise- og rådgivningstelefonen for menn kl. 17.20	**2241 9016**
Støttesenteret mot incest i Oslo	**2331 4650**
Sorgtjenesten, Franciskushjelpen	**2270 7680**
Huma-Etisk Forbund	**2220 1133**
Hjelpetelefon og mottak for voldsofre	**2219 3290**
Mental Helse hjelpetelfon åpen hele døgnet	**810 30 030**
Kirkens SOS åpen hele døgnet	**815 33 300**

Bokanmeldelse:

Gi meg en dag til – en sjølbiografi med dikt og bilder av Sigrun Granås

Sigrun Granås er ei kvinne som har gjennomlevd mye. Livet har gitt mye motgang, med depresjoner og ei behandling i psykiatrien som ikke bare har vært av det gode. Men når hverdagen blir for tung, har Sigrun ei kilde inne i seg som gir styrke til å holde ut. Hun har nå på eget forlag gitt ut ei diktsamling som kan være til trøst og inspirasjon for mange som strever tungt. Boka er svært personlig og har en rekke flotte illustrasjoner. Søkelyset trykker her ett av de mer enn 130 diktene, slik at leseren får noe som vi tror vil gi mersmak.

Boka koster kr 250,- og kan bestilles fra WSO eller direkte fra forfatteren selv.

Tormod Bakke

Gi meg en dag til

Gi meg en dag med latter og smil
så lang og lys at jeg ønsker en til-.
Jeg minnes den trygge barndommen min.
Det er lenge siden, flere tiår
Med utallige mil-.

Jeg vandrer på minnenes vedmodige sti.
Veien der bak er atskillig lengre.
Det vil den videre alltid bli.
Fjellsida med rødt lyng, einer og pors
er flott.
Helt på toppen har den en
liten snøklatt fått.
Livets høst er vakker og fargerik.

Om den er tung eller lett,
så går det nok – du har klart det før!
Føles den for tung, må du
ta av et par stener og
sette deg ved en skigard der
Du ditt trøtte hode lener.
Ensomheten siger som
skodde innpå deg.
Du vet du alene må gå
din videre vei.

ANNONSE

Ny psykiatribok av
Edel Sæther og Thore Lie:

Hva har jeg vært med på?

Boka er på 200 sider i format 17,5 x 24 cm, - boka er limt og den selges v/Edel (62 97 43 22) og v/Thore (22 14 91 77).
***Pris:** kr. 150, - + porto/forskudd.*
Penger stettes inn på konto
1870.30.58988
v/Odal Sparebank v/Edel Sæther.